КПСС XXV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 254 (5603).

30 ДЕКАБРЬ СЕШАНБА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЯГОНА, ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА

Улуғ Ватанимиздаги барча миллат ва элатлар КПСС XXV съездини ҳамжиҳатлик билан, ягона аҳил оила бўлиб кутиб олмоқдалар. Совет кишилари тўққизинчи беш йилликни якунлаб, келажак режаларини белгилаётган ҳозирги кунларда бу бирлик ва жипслик янги куч билан намоён бўлмоқда. КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида XXV съездга лойиҳасини мамлакатдаги ҳамма қардош республикаларнинг меҳнатчилари қизғин маъқулламоқдалар. Ўнинчи беш йиллик ютуқлари, шу ҳужжатнинг бутун мазмуни Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати тантана қилганлигидан яққол далолат бериб турибди.

«Бизнинг иттифоқимиз — деб уқтирди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, — иқтисодий, маданий, социал жиҳатлардан ягона ва яхлит организм бўлиб ривожланмоқда, совет халқларининг дўстлиги ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами эса ажойиб мамлакатимиз умумий тараққиётининг қудратли омилига айланди».

Эртага Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилган куннинг 53 йиллиги нишонланади. СССР халқларининг бузилмас қардошлиги йил сайин тобора мустаҳкам бўлиб қолмоқда. Совет республикалари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, социал-иқтисодий ривожланиш йўлида олға томон яна бир катта қадам қўйдилар. Уларнинг ҳаммаси саноат маҳсулотини реализация қилишнинг умумий ҳажми юзасидан беш йиллик йиллари учун белгиланган планларни муддатидан илгари бажарди, уларнинг ҳар бирида қишлоқ хўжалиги анча юксалтирилди, шаклан миллий, мазмунан социалистик маданият бойликлари кўпайди, меҳнаткашларнинг фаровонлиги ошди.

Халқлар дўстлигининг бунёдкорлик кучи мамлакатнинг ягона иш маромида яққол намоён бўлмоқда. Беш йиллик планни муваффақиятли бажариш ва КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш йўлидаги социалистик мусобақа халқларни янада яқинлаштирди, қардошлаштирди, қардош республикаларнинг ҳар тарафлама ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдамини янги формалар билан бойитди. Камадаги азим автомобиль корхонаси қурилиши бунга бир мисол бўла олади: бу корхонани етмиш миллат фарзандлари қурмоқдалар, қурилиш заказларини беш юздан ортиқ корхона бажариб бермоқда. Умумхалқ мулки бўлган фан, техника, маданият ютуқларидан фойдаланиш учун ҳар бир республикага кенг имкониятлар очиб берилган. Шуларнинг ҳаммаси ижтимоий ишлаб чиқаришни муттасил ривожлантириш, мамлакатнинг маънавий ҳаётини янада равнақ топтириш учун қулай шарт-шароитларни яратади.

Партиямиз ССР Иттифоқини мустаҳкамлаш йўлини қатъият ва изчиллик билан амалга ошириб, миллий ўзаро муносабатларга доир масалаларни социалистик интернационализм позицияларида туриб ҳал этмоқда. КПССнинг ленинча миллий сиёсати халқларнинг иқтисодий, ғоявий-сиёсий, социал ва маданий бирлигини мустаҳкамлашга қаратилган бўлиб, бу сиёсат партия ишлаб чиққан ўнинчи беш йиллик планларида чуқур мужассамлашган. КПСС Марказий Комитетининг лойиҳасида Совет Иттифоқининг умумий манфаатлари ҳам, шунингдек қардош республикалардан ҳар бирининг манфаатлари ҳам ҳисобга олинди. Халқ фаровонлигини янада оширишш йўлида самарадорлик ва сифат беш йиллиги деб эълон қилинган ўнинчи беш йилликда ҳамма Иттифоқдош ва Автоном республикаларда, иқтисодий районларда, автоном областлар ва миллий округларда экономикани янада юксалтириш таъминланади. Республикаларнинг иқтисодий ривожланиш даражалари бир-бирига янада тенглаштириб олинади, хўжалик ва маданий қурилиш масалаларини ҳал этишда уларнинг роли кучаяди, мамлакат ишлаб чиқарувчи кучларини жойлаштириш такомиллаштирилади. Мамлакат шарқий районларининг иқтисодий потенциалини кўпайтиришга алоҳида аҳамият берилади.

Партия совет кишиларининг ижодий ғайратини фан-техника тараққиётини тезлаштиришга, меҳнат унумдорлигини оширишга, иқтисодий тежашга риоя этишга ва жамики ресурсларимиздан рационал фойдаланишга қаратмоқда. Шу ресурсларни ва хўжалик имкониятларини бирлаштириш ишлаб чиқаришни бошқаришни такомиллаштириш, уни ихтисослаштириш ва кооперациялашни кучайтириш, тармоқ ва территориал планлаштиришни узвий равишда ўзаро боғлаш, умум иттифоқ ва республикаларнинг манфаатларини уйғун равишда бир-бирига қўшиб олиб боришни таъминлайди.

Ўнинчи беш йиллик мамлакатдаги ҳамма миллат ва элатлар учун муштарак бўлган социалистик турмуш тарзини янада ривожлантириш даври бўлади. Бу эса уларнинг қардошларча дўстлигини изчиллик билан мустаҳкамлашда, барча меҳнаткашларнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини янада тўлиқ қондиришда, маҳаллий ва миллий хусусиятларни ҳисобга олиб аҳолига хизмат кўрсатишни кенгайтиришда, республикалар ўртасидаги илмий ва маданий алоқаларни, маънавий бойликларни баҳам кўришни интенсив ривожлантиришда ўз ифодасини топади.

Олға томон ҳаракат қилганимиз сайин умумиттифоқ ва миллий давлатчиликнинг демократик принциплари муттасил ривожлана беради, гражданларнинг, меҳнат коллективларининг, бутун халқнинг активлиги ва ташаббускорлиги ошади, ҳар бир республика ва бутун мамлакат ишларини идора қилишда омманинг бевосита иштироки кенгаяди. Бу — социалистик демократияни такомиллаштиришнинг, умумхалқ давлатимизни муттасил мустаҳкамлашнинг энг муҳим қонуниятларидан биридир.

СССР миллатлари ва элатларини янада яқинлаштириш уларнинг қардошларча ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш жараёнида партиянинг, унинг республикалардаги отрядларининг, маҳаллий партия ташкилотларининг идеология иши катта роль ўйнайди. Партия ҳамма меҳнаткашларни ва ёш авлодни умуммиллий совет ифтихори, ватанпарварлик ва социалистик интернационализм руҳида, миллатчилик сарқитларининг ҳар қандай кўринишларига муросасизлик руҳида тарбиялаб, шу тариқа одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқининг ғоявий-сиёсий бирлигини метиндек мустаҳкамлайди.

Ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили — 1976 йилга мамлакатимиз халқлари ижодий куч-ғайратга тўлиб тошган, янги зафарлар қучишга шайланган ҳолда қадам қўймоқдалар. Улар ўз манфаатлари ва мақсадларининг муштараклиги, Коммунистик партия теварагида жипслашганликлари, улуғ марксизм-ленинизм таълимотига содиқликлари билан кучлидирлар. Қудратли интернационал ҳамдўстлик коммунизм тантанаси йўлидаги курашда янги-янги муваффақиятларга эришиш учун Совет Иттифоқидаги ҳамма миллат ва элатларга битмас туганмас илҳом бахш этади.

(«ПРАВДА»нинг 29 декабрдаги бош мақоласи).

САМИМИЙ МИННАТДОРЧИЛИК

Жаҳон Тинчлик Кенгашининг президиуми мени Фредерик Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик олтин» медали билан мукофотлаганлиги муносабати билан социалистик давлатларнинг, коммунистик партияларнинг раҳбарлари, кўпгина мамлакатлар давлат, сиёсий ва жамоат арбоблари, партия, совет, касаба союз, комсомол ва бошқа ташкилотларимиз, корхоналар, колхозлар, муассасалар, ҳарбий қисмларнинг коллективлари, кўпгина гражданлар ва дўстлар табрикномалар йўлладилар.

Мен бу мукофотни ва сон-саноқсиз табрикномаларни халқларнинг мустаҳкам тинчлиги ва хавфсизлиги учун курашда партиямиз ва давлатимизнинг тарихий хизматларини жаҳон жамоатчилигининг эътироф этиши деб биламан. Барча совет кишилари — заводларда ва далаларда, фан ва маданият соҳасида ишлаётган, Ватанимиз посбонлигида турган ёки Ватанимизнинг халқаро сиёсатини амалга ошираётган кишилар ана шу олижаноб мақсадларни рўёбга чиқаришга ҳисса қўшмоқдалар.

Бизнинг содиқ дўстларимиз ва сафдошларимиз — қардош социалистик давлатларнинг халқлари, барча мамлакатларнинг коммунистлари, миллий озодлик учун курашувчилар, тинчлик тарафдорларининг кўп миллионли бутун жаҳон ҳаракати, яхши ниятли барча кишилар халқаро кескинликни юмшатиш ишига кўп куч ва ғайрат сарфламоқдалар.

Юборган барча табрикномалар учун чуқур миннатдорчилик изҳор этаман. Бу табрикномаларнинг сидқидиллиги ва самимийлиги мени ер юзида тинчлик, озодлик ва адолат идеаллари тантана қилиши учун КПСС ва Совет давлатининг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсатини оғишмай амалга ошириш йўлида яна ҳам кунт билан ишлашга илҳомлантиради.

Л. БРЕЖНЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

ТАШАББУС МАЪҚУЛЛАНДИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қабул қилган қарорда таъкидланадики, донгдор механизатор Бобошер Шовқиев ўз мактубида техникани сақлаш ва ундан фойдаланишнинг муҳим масалаларини жонкуярлик билан кўтариб чиққан. Республиканинг минг-минглаб механизаторлари ўзларининг фидокорона меҳнатлари, ўз ишларига чинакам завқ-шавқ билан ёндошиб, техникадан омилкорлик билан фойдаланмоқдалар, уни яхши асраб, юксак меҳнат унумдорлигига эришмоқдалар.

Қарорда таъкидланадики, кўпгина колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базаси мустаҳкамланганлиги билан бир пайтда техникадан самарали фойдаланиш ишлари авж олдириб юборилмаган, кўпгина машина ва механизмлардан юксак унум билан фойдаланилмаётир, техникани асрашга эътибор берилмаяпти, техника муддатидан илгари ҳисобдан чиқарилиб юборилмоқда. Механизаторларнинг маҳоратини ошириш, ремонт-профилактика шаҳобчаларини ривожлантириш, тракторлар, машина ва бошқа қишлоқ хўжалик техникасининг ремонт ишлари ва унга техника хизмати кўрсатиш, сифатини яхшилаш ишларига ҳамма хўжаликларда ҳам етарли эътибор берилаётир деб бўлмайди, техника планли равишда ремонт қилинмаяпти, уни асраш ва ундан фойдаланишда хўжасизликка йўл қўйилмоқда.

«СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ БОБОШЕР ШОВҚИЕВНИНГ «ПРАВДА ВОСТОКА» ГАЗЕТАСИДА БОСИЛГАН «ТЕХНИКАНИ АВАЙЛАБ, УНДАН ОМИЛКОРЛИК БИЛАН ФОЙДАЛАНАЙЛИК» МАКТУБИ ТЎҒРИСИДА»

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» ва «Узплодоовощвинпром» бирлашмалари, «Главсредазирсовхозстрой» ва уларнинг жойлардаги органлари колхоз ва совхозларда техникани асраш ва ундан юксак унум билан фойдаланиш масалаларига эътиборни сусайтириб юбордилар, техникани тўғри асраш ва ундан фойдаланиш учун раҳбар ходимлар ва инженер-техник ходимларнинг, механизаторларнинг масъулиятини кучайтириш юзасидан тегишли иш олиб бормаётирлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети машҳур механизатор Бобошер Шовқиевнинг «Правда Востока» газетасининг 25 декабрь сонида босилиб чиққан «Техникани авайлаб, ундан омилкорлик билан фойдаланайлик» сарлавҳали мактубини маъқуллади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область, район партия комитетлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, «Узсельхозтехника» ва «Узплодоовощвинпром» бирлашмалари, «Главсредазирсовхозстрой», Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Узглавводстрой» зиммасига ушбу мактубни барча колхоз ва совхозларда, корхоналарда муҳокама қилиш ҳамда Бобошер Шовқиевнинг даъвати асосида механизаторлар ўртасида ҳар бир машинадан самарали фойдаланиш, техникани авайлаб-асраш, уни ишлатиш муддатини узайтириш ҳаракатини кенг авж олдириб юбориш вазифасини юклади.

Ҳар бир хўжаликда механизатор кадрларнинг малакасини ошириш, барча техника ва механизмлардан юксак унум билан фойдаланишни таъминлаш, ремонт-профилактика ишларини ўз вақтида ўтказишга эришиш, техникани сақлашни яхшилаш, уни муддатидан илгари ҳисобдан чиқариб юборишга йўл қўймаслик юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилиб, амалга оширилиши зарур. Механизмлар бажарган ишларни ҳисобга олиш яхшиланиши лозим.

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Телевидение ва радио эшиттириш давлат комитетига матбуот, радио ва телевидениеда қишлоқ хўжалик техникасидан самарали фойдаланиш, машина-трактор паркига намунали техника хизмати кўрсатиш ҳамда республика колхоз ва совхозларида техникани сақлашдаги илғор тажрибани кенг ёритиш топширилди.

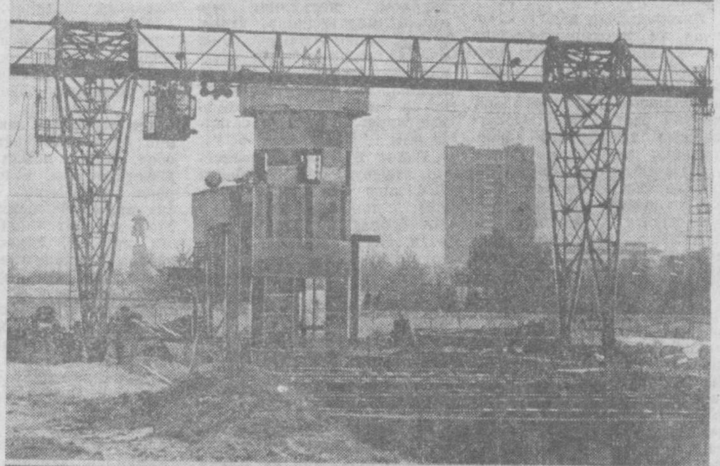

ТОШКЕНТ метросозлари тўққизинчи беш йилликнинг барча кўрсаткичлар бўйича муваффақиятли якунладилар. Улар айни кунларда сифат ва самарадорлик йиллари бўлган ўнинчи беш йилликда метро қурилишини янада жадаллаштириш режаларини тузмоқдалар. Суратларда: (юқоридан) А. Саватеев ва А. Шербаковлар съездолди социалистик мусобақасида пешқадамлик қилишаётир. Пастдаги суратларда метронинг «Пахтакор» станциясининг қурилиши акс эттирилган.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздирган область давлат савдо бошқармасининг ходимлари чакана товар обороти бўйича йиллик планни муддатидан илгари адо этдилар.

Планнинг бажарилишида савдога илғор прогрессив методларни жорий қилиш, кадрлар малакасини ошириш, харидорларга хизмат кўрсатиш маданиятини юксалтириш бўйича белгиланган тадбирларнинг амалга оширилиши муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Область савдо ходимлари ўз имкониятларини ишга солиб ва мавжуд резервлардан тўла фойдаланган ҳолда йил охирига қадар яна 4 миллион сўмлик маҳсулот сотишга аҳд қилдилар.

А. Н. КОСИГИННИНГ ТУРКИЯГА ВИЗИТИ

ИСКАНДАРУН, 28 декабрь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги СССР ҳукумат делегацияси Совет—Туркия иқтисодий ҳамкорлиги доирасида қурилган Искандарун металлургия заводини очиш маросимида қатнашиш учун бугун Анқарадан бу ерга келди.

Делегация билан бирга Туркия Республикасининг Бош министри Сулаймон Демирел ҳам келди.

Завод очилиши муносабати билан ўтказилган кўп кишилик тантанали митингда А. Н. Косигин нутқ сўзлади.

Биз, деди А. Н. Косигин, металлургия заводини барпо этиш учун ўз меҳнати ва билимини сарф қилган барча кишиларни: ўз мамлакатининг миллий экономикасини мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшган турк ишчилари, инженерлари, маъмурларини, қурилишда қатнашиб, ана шу корхонани барпо этишда кўмаклашган, Совет Иттифоқи билан Туркия ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлашга, уларнинг ҳар иккала томон манфаатларига мос бўлган ҳамкорлигини кенгайтиришга ёрдам берган совет мутахассисларини табриклаймиз.

А. Н. Косигин қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: Совет Иттифоқи билан Туркия ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик анъана бўлиб қолди. 30-йилларда, совет мутахассисларининг ёрдами билан иккита тўқимачилик комбинати қурилган чоғда ана шу ҳамкорликка асос солинган эди. Тўқимачилик комбинатлари Туркиянинг миллий кадрларини тайёрлашда катта роль ўйнади. Совет Иттифоқи ўзининг жанубдаги қўшниси Туркия билан дўстона ҳамкорликнинг ана шу анъаналарини кучайтириш ва ривожлантириш ниятидадир. Сейдишеҳирдаги алюминий комбинати яқинда ишга туширилди, Алиоғадаги нефть тозалаш заводи ва Бандермадаги олтингугурт кислотаси заводи ишлаб турибди. Шу тариқа Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик Туркияни индустрлаштириш вазифаларини ҳал этишга ёрдам бермоқда. Искандарун металлургия заводининг ишга туширилиши бу йўлдаги жуда муҳим қадамдир.

А. Н. Косигин ҳар иккала мамлакатнинг ҳамкорлиги порлоқ истиқболга эга бўлиб, ҳозирги вақтда халқаро муносабатларда тобора кўпроқ қарор топаётган янги ижобий тенденцияларга тамомила мос бўлиб тушади, деб уқтириб ўтди.

А. Н. Косигин Совет Иттифоқи ҳукумати, совет халқи номидан тантанали митинг қатнашчиларига, бутун турк халқига тинчлик ва фароғат ҳамда мамлакатнинг миллий экономикасини ривожлантиришда катта муваффақиятлар тилади.

С. Демирел ўз нутқида ёрдам бераётганлиги учун Совет Иттифоқига ташаккур изҳор қилди ва бу ёрдам Туркиянинг миллий саноатини вужудга келтиришга кўмаклашади, деди.

Биз, — деди у, — бу заводни очмоқдамиз, завод доим ривожланиб бораётган Совет—Туркия дўстона муносабатлари ва ўзаро манфаатли ҳамкорликнинг жуда яхши рамзидир.

Бу корхона, деб таъкидлади бош министр, Туркия оғир саноати пойдеворининг негизларидан биридир. Корхона неча минглаб турк оилаларини иш билан таъминлашга ёрдам беради.

А. Н. Косигин ва С. Демирелнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан кутиб олинди.

Туркия металлургия саноатининг бош директори Рушен Гезижи, Туркия саноат ва техника министри Абдулкерим Догру ва бошқалар ҳам бу завод Туркия экономикасини ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида гапирдилар.

Митинг тамом бўлди. А. Н. Косигин билан С. Демирел сирена кнопкасини босиб, завод ишга туширилганлигининг рамзий сигнали берилади.

Искандарундаги металлургия заводи Туркияда ва бутун Ўрта Шарқда энг йирик металлургия корхонасидир. Бу завод Туркияда СССРнинг техникавий ёрдами билан еттита саноат корхонаси қуриш тўғрисида 1967 йил 25 мартда тузилган битим доирасида 1970 йилда қурила бошланди. Завод Ўрта денгиз соҳилида Искандаруннан 15 километр шимолда жойлашган. Заводнинг биринчи навбати йилига 1 миллион тонна пўлат тайёрлаб берди. Кейинчалик завод 4 миллион тонна пўлат ишлаб чиқара бошлайди. Биринчи домна печи, биринчи кокс батареяси, иссиқлик электроцентрали ишга туширилди.

Янги завод лойиҳасини тузиш вақтида Совет Иттифоқининг қора металлургия соҳасидаги илғор тажрибасидан фойдаланилди.

Искандарун заводи қурилишида минг-минглаб турк ишчилари, техниклари ва инженерлари билан бирга совет мутахассисларининг катта бир коллективи меҳнат қилмоқда. Улар саноат объектлари қурилишидаги бой тажрибаларини ўргатмоқдалар, миллий кадрларни тайёрлашда ёрдам бермоқдалар. Заводни қуриш вақтида шу жойнинг ўзида икки мингдан ортиқ қурувчи ва ишга туширувчи тайёрланди. Турк ишчиларидан 300 дан зиёд киши Совет Иттифоқидаги металлургия корхоналарида стажировкадан ўтди.

Туркия Республикасининг президенти Фахри Корутурк Искандарун металлургия заводи очилиши муносабати билан йўлланган табрикномасида қуйидагиларни таъкидлайди: бу корхона Туркия экономикасига катта ҳисса қўшади ва Туркия билан Совет Иттифоқи ўртасида ривожланиб бораётган самарали ҳамкорликнинг рамзидир.

АНҚАРА, 28 декабрь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигидаги СССР ҳукумат делегацияси бугун Искандаруннан бу ерга келди.

Совет делегацияси билан бирга Туркия Бош министри С. Демирел ҳам Анқарага келди.

ЧУДНАЯНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

КПССнинг навбатдаги XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани авж олдираётган Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институти «Красний водопад» тажриба базаси сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анастасия Чудная йиллик сут соғиб олиш юзасидан қабул қилган социалистик мажбуриятини ошириб бажарди.

А. Чудная ўзига бириктилган 160 бош сигирдан 604 тонна сут топширишга эришди. Бу йиллик планга нисбатан 72 тонна кўпдир. Йил охиригача яна 10 тонна сут топшириш, ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сут миқдорини 3850 килограммга етказиш учун курашмоқда. 1 центнер сут ишлаб чиқариш учун меҳнат харажати 0,4 ишчи кунига тўғри келди.

Машҳур сут соғувчи ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилида ўзига бириктилган сигирлардан 650 тонна сут соғиб олиш, ҳар бош сигирдан олинадиган сут миқдорини 4000 килограммга етказишга аҳд қилди.

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИ СЕМИНАРИ

Тошкент область партия комитетида идеология ходимлари семинарининг навбатдаги машғулоти бўлди. Машғулотда область партия комитетининг секретари ўртоқ А. М. Хўжаев КПСС Марказий Комитетининг «Белоруссия партия ташкилотида идеология кадрларини танлаш ва тарбиялаш тўғрисида»ги қарорининг Тошкент областида бажарилиши ҳақида доклад қилди.

Семинарда шунингдек, бошқа бир қатор лекциялар ҳам ўқилди. В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети доценти К. Ивановнинг «Ҳозирги замон фани тараққиётининг асосий тенденциялари ва уларнинг социал оқибатлари», иқтисод фанлари кандидати Ф. Наточиевнинг «КПСС Марказий Комитети декабрь (1975 й). Пленуми қарорлари асосида иқтисодий сиёсатни амалга ошириш юзасидан партиянинг фаолияти» мавзуидаги лекциялари тингланди.

ХАЛҚ КОНТРОЛИ

ВАРАҚА № 155

ЯКУН ВА РЕЖАЛАР

Районимиз халқ назоратчилари ўтган бир йил ичида катта ишларни амалга оширдилар. Айниқса, партия ташкилотларининг халқ назорати ишига жиддий эътибор билан қараши, қўллаб-қувватлаши, тажрибаларни оммалаштиришда бераётган ёрдами туфайли йилимиз самарали якунланяпти.

Назоратчилар давлат планлари ва топшириқларининг бажарилиши, халқ хўжалигидаги резервларни қидириб топиш, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш, моддий ресурс, пул маблағларидан тежаб-тергаб фойдаланиш масалалари билан шуғулланиб, халқ мулкининг талон-тарож қилиниши, меҳнат ва давлат интизомининг бузилишига қарши курашаяпмиз. Халқ назоратчилари группа ва постларининг фаолиятида ҳам самарали ўзгаришлар юз берди.

Саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот ишлаб чиқариш беш йиллик план ва топшириқларини Улуғ Октябрь байрамигача бажаришга муваффақ бўлдилар. Шу беш йиллик ичида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 2,4 мартага, меҳнат унумдорлиги эса 1,6 мартага кўпайди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 11 ойлик плани анча ортиғи билан адо этилди. Планда кўрсатилганидан 2,8 миллион сўмликдан кўп маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Колхоз, совхоз ва ўқув хўжаликлари коллективлари пахта тайёрлаш ва давлатга сотиш халқ хўжалик беш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида давлатга пландагидан 3 минг тонна кўп «оқ олтин» армуғон қилинди. Шунингдек, дон, сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ва давлатга сотиш планлари зиёдаси билан адо этилди. Гўшт, сут, тухум ва жун етиштириш анча кўпайди.

Бу ютуқларда халқ назоратчиларининг муносиб улуши бор. Назоратчилар пахта йиғим-терими олдидан алоҳида план тузиб, қўшимча постлар белгиланди. Халқ контроли группалари ва постларининг активлиги оширилди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш кераки, баъзи корхона, хўжалик, ташкилот халқ назоратчилари ўз бурчларига нисбатан масъулият ҳис қилиб ишламадилар. Ички резервларни ишлаб чиқаришга жорий этишда сусткашлик қилдилар. Айрим жойларда тавсия қилинган илғор тажрибаларни оммалаштириш ҳаракати сезилмаяпти.

Район бўйича социалистик мажбуриятга нисбатан 724 минг сўмлик маҳсулот кам ишлаб чиқарилди. Мажбуриятни бажариш учун барча имкониятларга эга эдик. Туябўғиз, Бектемир темир-бетон заводларида меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича план бажарилмади. Шунингдек, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш, ишчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш йўлида бир қатор камчиликларга йўл қўйилди.

К. Маркс, Куйбишев, А. Икромов номли, «Коммунизм» колхозлари ва Киров номли ўқув хўжалиги коллективлари шу вақтгача пахта тайёрлаш халқ хўжалик планларини бажармадилар. Бу хўжаликларда меҳнат тўғри тақсимланмади, ер, сув, техника ва ишчи кучларидан тўғри фойдаланилмади. Халқ назоратчилари текширув ва рейдларнинг изчил бўлишига эришолмадилар.

Район матлубот жамиятида социалистик мулкни сақлаш талаб даражасида эмас. Шу йилнинг ўзида матлубот кооперациясида 22 минг сўмлик камомаг борлиги аниқланди.

Хўжаликлар ва бир қатор ташкилотларда иш вақтидан тўғри фойдаланмаслик, меҳнат интизомининг тез-тез бузилиб туриши ҳоллари содир бўлиб турибди. Масалан, «Промжилводстрой» трести, Ленин номли колхоз назоратчилари ишида олға интилиш сезилмаяпти. Яна шу каби бир қатор хўжалик ва ташкилотлардаги группа ва пост аъзолари камчилик ва нуқсонларни хаспўшлаб ўтмоқдалар. Бу жойларда текшириш ва рейдлар камдан-кам ўтказилади. Текширув ўтказганларида ҳам кўзбўямачилик, меҳнат интизомини бузиш ва бошқа камчиликларни кўриб, кўрмасликка оладилар.

Киров номли ўқув хўжалиги, Тошкент сув омбори қурилиш-монтаж бошқармаси, Тўйтепа қишлоқ матлубот жамияти, район тайёрлов конторасн, Қорасув пахта тайёрлаш заводи, Ленин йўли, Янгиҳаёт, Пахтаобод, Киров номли қишлоқ Советларидаги халқ контроли группалари қониқарсиз иш олиб бормоқдалар. Улар конкрет иш планига эга эмаслар. Ўтказилаётган рейд, текширишлар эса юзаки бўлиб қолмоқда. Назоратчиларга ўз вақтида топшириқлар берилмайди.

Йилга якун ясаш олдида турибмиз. Ўтган даврни таҳлил қилар эканмиз, юқоридаги камчиликларни тугатиш тўғрисида кўпроқ қайғуришимиз лозим. Шу билан бирга ҳар бир назоратчининг доимо активлигини таъминлаш даркор. Якунловчи йилнинг қолган даврида самарали меҳнат қилиб, келаси йил режаларини тузишимиз, туғилган барча янгиликларни ҳаётга татбиқ этишимиз, ташаббускорлик ҳаракатини кенг қулоч ёздириш керак.

Район меҳнаткашлари КПСС XXV съездини меҳнатда, жамоат ишларида юксак натижалар билан кутиб олиш ҳаракатидалар. Халқ назоратчилари ҳам бу умумхалқ ҳаракатига қўшилиб, топшириқларни шараф билан бажарадилар.

Х. ҒАФФОРОВ,
Урта Чирчиқ район халқ контроли комитетининг раиси,

А. ҚОДИРОВ,
район халқ контроли комитети штатсиз ташкилий бўлимининг мудири, «Машъал» газетаси ходими.

ТОШКЕНТДАГИ подъёмник заводининг 1-механика цехида жамоатчи илғор ишчиларнинг сафи кенгайиб бормоқда. Ана шулардан бири М. Абжемиловдир. У ҳозирги кунда 1978 йил ҳисобига меҳнат қилаётир. Суратда: ўртоқ М. Абжемилов.
А. Тўраев фотоси.

БОШ ЙЎЛ

КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳасида деҳқончилик ва чорвачилик самарадорлигини ҳар томонлама оширишни таъминлаш ҳақида асосий йўналишлар берилган.

Биз КПСС Марказий Комитетининг бу муҳим қарорини ўрганиб, қатор тадбирларни ишлаб чиқдик. Шу кунларда комсомол прожектори штаби билан хўжаликларда техника ремонтини, қишлоқ Совети билан ҳамкорликда баҳорги экин экиш кампаниясига тайёргарлик, шу жумладан далага минерал ва маҳаллий ўғитларнинг ташиб чиқарилишини ҳам текшираяпмиз. Уруғнинг етарли жамғарилганлиги ва унинг сифатини текшириш мақсадида рейдлар ташкил этдик.

Аҳолига савдо ва маданий хизмат кўрсатиш масалалари билан ҳам шуғулланиб, турли тадбирларни амалга ошираяпмиз. Шу жумладан, яқинда район матлубот жамияти қандай савдо хизмати кўрсатаётганини ўргандик. Рейд ва текширишлар ўтказишда район касаба союз Совети, қишлоқ Совети депутатлари, доимий комиссиялар, «Комсомол прожектори» штабини жалб қилмоқдамиз.

Ўтган йили юзга яқин рейд ва текширишлар ўтказилди. Баҳорги экин экиш кампанияси, пахта йиғим-терими мавсумида қўшимча постлар ташкил этилди. 181 қўшимча постга 547 халқ назоратчиси бирлашди. Улар хўжаликдаги барча тармоқларни кўздан кечириб, дефолиация ва маҳсулотнинг сифати, машина ва механизмларнинг кеча-кундуз ишлаши, меҳнат интизоми ва бошқа масалалар билан шуғулландилар. Айниқса, Тошбоев раҳбарлик қилган Оққўрғон совхози халқ контроли группаси, Вотинцев номли колхоз ва бошқа хўжаликларда иш намунали ташкил этилди. Бу хўжаликларда қўшимча тузилган 14 пост аъзолари топширилган вазифани виждонан бажардилар. Умуман, район бўйича йиғим-терим мавсумида ташкил этилган қўшимча постларнинг иши талаб даражасида бўлди.

Йиғим-терим мавсумида халқ назоратчилари пахта заводлари ва пунктлари ишини ҳам текшириб бордилар. Топширилган пахтанинг сифати, шу билан бирга уларни барча қонун-қоидаларга мослаб қабул қилиб олишга диққат қилинди. Кўпгина пахта пунктларида сунъий равишда намлигини ошириб, оғирлигини камайтиришга ҳаракат қилган шахсларга чоралар кўрилди.

Масалан, Алимкент пахта заводининг Оққўрғон тайёрлов пункти ходими С. Толипов Куйбишев номли колхознинг 12-бригадаси пахтасини 130 килограммга, Октябрь тайёрлов пунктининг ходими Ў. Усаров Охунбобоев номли колхоздан қабул қилинган пахтани 500 килограммга камайтириб кўрсатган. Бу каби фактлар бошқа пахта пунктларида ҳам учради. Биз бундай камчиликларга нисбатан муросасиз бўлдик. Айбдорларга қаттиқ чоралар кўрилди, ортиқча пахталар колхоз ва совхозлар ҳисобига ўтказилди.

Халқ назоратчиларимиз ана шундай анъаналарни давом эттириб, ҳозирда рейд ва текширишлар ўтказмоқдамиз. Шу кунларда устахона ишларини, чорвачилик фермасининг, баҳорги экин экиш кампаниясига тайёргарлик бўйича қатор ишларни амалга оширмоқдамиз.

С. СУБАНОВ,
Оққўрғон район халқ контроли комитети қишлоқ хўжалиги ва чорвачилик штатсиз бўлимининг мудири.

ОБЛАСТЬ ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

ПАХТАНИ НАМУНАЛИ САҚЛАЙЛИК

ПАХТАКОРЛАРИМИЗ тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида катта «оқ олтин» хирмонини уйдилар. Бу ғалаба осонликча қўлга киритилмади. Деҳқонларимиз кеча-кундуз тиним билмадилар, ҳар бир литр сувдан унумли фойдаланиб, мўл ҳосил етиштирдилар, уни тез ва тоза териб олиш учун бутун куч ва имкониятларини сарфладилар. Эндиги вазифа пахтани намунали сақлашдан иборат.

Халқ назоратчилари ана шу мақсадда пахта пунктларига рейд ва текширишлар ўтказмоқдалар. Текшириш натижалари шуни кўрсатдики, бу йил пахтани яхши сақлаш ишлари ўтган йилдагига нисбатан анчагина олдин бошланган. Лекин, айрим жойларда бу ишлар сифатли бажарилмаган. Бир қанча тайёрлов пунктларида профилактик тадбирларни бажариш чўзиб юборилган. Айниқса, Чиноз пахта заводи ва тайёрлов пунктларида [директори Ғуломов, тайёрлаш бошлиғи Одилов ўртоқлар] профилактик ишлар сифатли олиб борилмаган.

Халқ назоратчилари текширганларида шу нарса маълум бўлдики, бунтларда барча профилактик ишлар бажарилмай қолди. Унинг устига баъзи тўплар асфальт устига қўйилиб, уни ёғин-сочиндан сақлаш тадбирлари кўрилмаган. Шу жумладан, ариқчалар бўлмагани туфайли бунт атрофига халқоб сувлар йиғилиб қолган. Ҳатто баъзи жойларда брезентлар ҳам тўла тортилмаган ва яхши мустаҳкамланмаганлиги туфайли шамолда кўтарилиб, хирмон устига ёғин-сочин тушмоқда.

Худди шу каби аҳволни Тельман номли тайёрлов пунктида ҳам кўриш мумкин [пункт мудири Шамсиев]. Бу ерда ҳам кўпгина профилактик ишлар сифатли бажарилмаган, брезентлар таранг тортилмаганлиги учун сув бунт ичига сингиб пахта сифатига салбий таъсир этган. Капитал ремонт ишлари олиб борилган пайтда том ремонти ишлари бажарилмаган. Натижада томнинг четларидан ичкарига сув оқиб, маҳсулот сифати маълум даражада бузилган. Қорасув пахта заводида ҳам [директори Шарифбоев, тайёрлов бошлиғи Исохонов] пахтани сақлаш иши қониқарсиз уюштирилган.

Тўйтепа тайёрлов пунктларида ҳам шу каби ҳоллар рўй бермоқда. Пискент пахта заводида ва заводнинг тайёрлов пунктларида маҳсулотни қуритиш ва тозалаш цехлари тўла қувват билан ишламаяпти.

Область халқ контроли комитети пахта пунктлари иши устидан етарли назорат ўрнатмаганлиги, шунингдек, қуритиш, тозалаш цехларининг тўла қувват билан ишлашини таъминламаганлиги учун пахта тайёрлов тресги бошқарувчисининг ўринбосари Шорасулов огоҳлантирилди. Тайёрлов пунктларининг ишини ташкил қилиш ва пахтани сақлаш қонун-қоидаларига тўла риоя қилинмаганлиги учун Чиноз ва Қорасув пахта заводлари директорининг ўринбосари Одилов ва Исохоновга виговор эълон қилинди. Шунингдек, бошқа айбдор кишиларга нисбатан турли жазо ва чоралар кўрилди.

МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Кўпгина хўжалик раҳбарлари бу йил чорвачиликни ривожлантириш бўйича анча яхши тадбирларни амалга оширдилар.

Жамоат чорвачилиги маҳсулдорлиги ўтган йилнинг шу даврига нисбатан сезиларли даражада ўсди. Жумладан, 1974 йилнинг шу даврига нисбатан 7 минг тоннадан зиёд сут ёки ҳар бир сигир бошига 120 литрдан кўп сут чашмаси яратилди. Шунингдек, 2,2 минг тонна гўшт, 9,4 миллион донадан ортиқ тухум давлатга топширилди. Чорва туёғи кўпайди.

Чорвадорлар ўтган йилга нисбатан бир мунча кўп ем-хашак ва витаминли озуқа йиғдилар. 500 минг тоннага яқин дағал хашак жамғарилди.

Лекин, шу нарсани айтиб ўтиш лозимки, баъзи район хўжаликларида чорвачиликда масъулиятли давр — қишловга етарли даражада тайёргарлик кўрилмади. Областнинг «Узсельхозтехника» район бирлашмаси ва унинг органлари жойларда ем-хашакни майдалаб берувчи машиналар, автопоилка, соғиш аппаратлари ва бошқа бир қатор механизм ва транспортёрларни ишга туширишга етарли ёрдам бермаяпти.

Бўстонлиқ районида ем-хашак жамғариш 75,7 процент, ширали озуқа жамғариш 88 процент ва концентратлашган озуқа тайёрлаш 28 процент бажарилган. «Ленинград», «Қизилту», Фрунзе ва Жданов номли колхозлар, «Правда» газетаси 50 йиллиги» совхозида дағал ем-хашак жамғариш 50—67 процент, ширали озуқа жамғариш 62—86 процент бажарилганлигини қандай баҳолаш керак!

Райондаги «Бўстонлиқ» совхозининг чорвадорлари ҳам қишловга яхши тайёргарлик кўришмади. «Оқота» участкаси зоотехникларида ҳатто кунлик боқув учун етарли даражада ем-хашак олиб келинмаганлиги маълум бўлди. Фермада санитария аҳволи қониқарли эмас. Ремонт ишлари чалакамчатти бажарилган. Сут соғиш аппаратлари, ем-хашакни майдалаб берувчи механизм ва унинг запас қисмлари икки йилдирки, ферма территориясида сочилиб ётипти. Шунингдек, К. Маркс номли колхоз фермасида оддий зоотехника қоидаларига ҳам риоя қилинмайди, унда шахсий моллар ҳам сақланмоқда.

Чиноз районидаги колхоз ва совхозларда ҳам қишловга тайёргарлик талаб даражасида эмас. Ем-хашак жамғариш плани бажарилмади. Фермадаги молларнинг бир қисми ҳамон очиқ жойларда сақланмоқда. Иссиқ сув йўқ, наслчиликни яхшилаш учун етарли ишлар амалга оширилмаяпти. Йиғилган ем-хашак намунали сақланмаётганлиги туфайли ёғин-сочинда бузилиб, исроф бўлмоқда.

Бекобод, Урта Чирчиқ, Калинин, Оҳангарон районларида ҳам шу каби хато ва камчиликлар юз бермоқда. Бу эса чорвачилик маҳсулотини кўпайтириш ва наслни яхшилаш ишига ёмон таъсир этмоқда.

Область халқ контроли комитети бу масалани ҳам кўриб чиқиб, ем-хашакни жамғариш ва уни сақлашда етарли масъулият кўрсатмаган Бекобод районидаги Ойбек номли колхознинг директори Ғозиевга пул начёти қилди. Шунингдек, қишловга тайёргарликни қониқарли ташкил этмаганлиги учун Бўстонлиқ районидаги «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозининг раиси Исломов ва Чиноз районидаги «ЎзССР 30 йиллиги» хўжалигининг раиси Аҳмедовга виговор эълон қилди. Уз ишига совуққонлик билан қараганлиги учун яна бир қатор раҳбар ва масъулиятли шахсларга нисбатан чоралар кўрилди.

СИФАТ ЖОНКУЯРЛАРИ

Ленин орденли Олмалиқ кон-металлургия комбинати коллективи тўққизинчи беш йилликни муддатидан илгари бажариш йўлида бошланган умумхалқ мусобақасида актив иштирок этиб, улкан ютуқларни қўлга киритди.

Тўққизинчи беш йиллик даври комбинат учун фақат техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйичагина эмас, балки сифат кўрсаткичлари бўйича ҳам катта юксалиш йили бўлди. Айниқса, халқ назоратчилари социалистик мусобақанинг асосий шартларидан бири бўлган маҳсулот сифатини яхшилаш масаласига жиддий эътибор бердилар. Илғор коллективлар ва ишлаб чиқариш новаторлари ўртасида турли формаларда қизғин авж олган мусобақага якун ясашда, энг аввало, ана шу сифат кўрсаткичи эътиборга олинди. Назоратчилар сифат кўрсаткичини биринчи ўринга қўйиш билан бирга комбинат касаба союз комитети томонидан мусобақа ғолибларига бериладиган моддий маблағлар қандай тақсимланаётганлигини ҳам синчковлик билан кузатиб бордилар.

Ғолибларнинг ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан мунтазам рағбатлантириб борилиши кўплаб ажойиб ватанпарварлик ташаббусларининг вужудга келиши, ишлаб чиқариш новаторлари сафининг кенгайишига олиб келди. Жумладан, қўрғошин-саралаш фабрикаси ишчиси Валентина Корнейчук йил охиригача планга қўшимча 28 тонна рух етказиб беришдан ташқари ишлаб чиқариш технологиясини мукаммаллаштириш ҳисобига 2 минг сўмлик иқтисодий тежамга эришиш мажбуриятини олди. Унинг бу янги ташаббусига биринчи бўлиб қўрғошин конидаги бурғилаш станоги машинисти Турдиали Абдураимов қўшилди. У йил охиригача 110 погон метр қудуқ қазиш ва 600 сўмликдан зиёд материални тежаб қолиш ҳақида социалистик мажбурият қабул қилди. Бу хайрли ташаббус комбинат ишчилари ўртасида кенг ёйилди.

Назоратчиларнинг тежамкорлик ва корхона маркаси билан чиқаётган маҳсулотларнинг сифатини яхшилаш йўлидаги жонбозлиги ажойиб самаралар берди. Фақат якунловчи йилнинг ўзидагина қарийб 15 миллион киловатт-соат электр энергияси, 4 минг тоннага яқин ёқилғи тежаб қолинди. Шу туфайли 16 миллион сўмдан зиёд иқтисодий фойда олинди.

Маҳсулот сифатини яхшилаш учун кенг авж олдирилган социалистик мусобақа ҳам қувончли натижалар берди. Ҳозирги кунга келиб комбинат коллективи қўлидан чиқаётган барча турдаги маҳсулотларга биринчи категория берилган. Тўрт турдаги маҳсулотга эса давлат Сифат белгиси тамғаси босилмоқда.

Комбинат халқ назоратчилари КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳаларини кўтаринки руҳ билан қарши олиб, уни тўла маъқулладилар ва қўллаб-қувватламоқдалар. Ўнинчи беш йиллик сифат ва самарадорлик беш йиллиги бўлганлиги сабабли назоратчилар 1976 йил режаларини асосан ана шу икки муҳим кўрсаткич асосида тузмоқдалар.

А. САМАДОВ.

ПУХТА ЗАМИН

ИНСТИТУТИМИЗ коллективи сабзавот, полиз, умуман қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг барча турлари бўйича план ва социалистик мажбуриятни анча зиёдаси билан адо этишга муваффақ бўлди. Бунда халқ контроли группаси аъзоларининг ҳам арзирли ҳиссалари бор.

Аввало, биз ҳайдалаётган ернинг сифатли бўлишига алоҳида эътибор бердик. Шудгор бошламасдан олдин техника тайёргарлиги, маҳаллий ўғит далага етарли олиб чиқиш ишлари билан танишдик. Текширувда айрим бригадаларда барча экин майдонига етадиган маҳаллий ўғит ташиб чиқарилмаганлиги маълум бўлди. Шудгорни сифатли ўтказиш [illegible] ти билан тозалаб чиқиш лозимлигини айтдик. Натижада барча ерлар чуқур ҳайдалди.

Халқ контроли группаси ҳузурида далачилик, теплица ҳамда парник хўжалиги, ферма, марказий ремонт устахонасида постлар ташкил қилинган. Эртаги карамни анча вақтли етказиш мақсадида декабрь ойининг бошларида уруғ қадаган эдик, ҳозир карам кўчатлари пикировка қилинмоқда. Помидор, бақлажон, болгар гаримдориси ва бошқа уруғларни саралаб, экишга тайёрлаб қўйдик.

Яқинда ферма ишларини ҳам текширдик. Текширув натижалари шуни кўрсатдики, ферма коллективи аввалги галги рейдда кўрсатилган [illegible] етиштириш бўйича анчагина тадбирларни амалга оширибдилар. Шу билан бирга молбоқарларга янада яхши шароит яратиб бериш, фермада механизмлардан тўла фойдаланиш бўйича қўшимча тадбирлар ишлаб чиқариш кераклигини айтдик.

Биз текширув ва рейдларнинг пухта бўлиши учун курашмоқдамиз. Т. Саъдуллаев, Н. Раҳматуллахўжаев, А. Ғофуров, Ҳ. Асқаралиев каби халқ назоратчилари бу тадбирларни ўтказишда фаоллик кўрсатишмоқда.

С. МАҲКАМОВ,
Калинин районидаги сабзавот, полиз ва картошкачилик илмий-текшириш институти халқ назоратчиси.

ПЕРСПЕКТИВ ПЛАН АСОСИДА

Ташкилотимиз халқ контроли группасига 37 халқ назоратчиси жалб этилган. Биз йил бошидаёқ перспектив план тузиб, ана шу асосда иш олиб бормоқдамиз. Унга коллективимиз олдидаги энг муҳим ва актуал масалалар киритилган. Бизда текшириш ва рейдларнинг сифатли бўлиши учун доимо инструктив маслаҳатлар бериш одат тусига айланган. Айниқса, сифат масаласига аҳамиятни кучайтирганмиз.

Яқинда монтаж-тайёрлов участкасида электро-монтаж ишларининг сифатини текширдик. Маълум бўлдики, ҳамма вақт ҳам бу ерда қонун-қоидаларга риоя қилинмас экан. Бу нарса кечиктирилса қурилиш сифатига таъсир қилишини ҳисобга олиб оператив суратда тузатиш йўллари кўрсатилди ва тезда бажарилди.

Кейинги вақтларда қурилишнинг суст бориши туфайли электро-монтаж ишларини бажариш анча кечикадиган бўлиб қолди. Биз буни ҳам текшириб чиқдик. Текширув натижасини «Алмаликсвинецстрой» тресги маъмуриятига маълум қилдик ва тезда камчиликни тузатиш имкони туғилди. Шунингдек техника хавфсизлиги ва меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича ҳам бир қатор ишларни бажардик. Бу борада баъзи қонун қоидаларига риоя қилинмаётганлиги аниқланди. Айбдорларга нисбатан чоралар кўрилди ва камчиликларни тузатиш йўллари кўрсатилди.

Л. ЛИВЧЕНКО,
«Узэлектромонтаж»нинг Олмалиқ монтаж бошқармаси халқ контроли группасининг раиси.

БЎСТОНЛИҚ районидаги 14-«Хўжакент» совхози 2-бўлими сут-товар фермаси коллективи халқ хўжалиги планини муддатидан илгари бажарди. Беш йиллик жараёнида планда кўзда тутилган 3505 тонна ўрнига 3650 тоннага яқин сут етказиб берилди. Бунда халқ назоратчиларининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Улар фермалар вақти-вақти билан рейдлар уюштириб турдилар. Камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш тадбирлари белгиланди. Халқ назоратчилари, айниқса, ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиш, чорва қишловини намунали ўтказилишига алоҳида эътибор бермоқдалар. Марҳамат Пирметова фермадаги энг илғор сут соғувчи, актив назоратчи. У мусобақада ҳамиша пешқадамлик қилиб келмоқда. Суратда: ўртоқ М. Пирметова. Унгда эса соғин сигирлар фермада.
Н. Портнов фотолари.

ЎНИНЧИ БЕШЙИЛЛИК МАРРАЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг «1976-1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисидаги партия XXV съездига лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

КАСБ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ

«Касб танлаш жуда катта аҳамиятга эгадир,— деган эди атоқли давлат арбоби Н. К. Крупская.— Агар киши ўзи бажариб турган ишни севса, у ҳолда бу киши ўз ишидан завқланади, бу ишда катта ташаббус кўрсатади, меҳнат унумини тинмай оширади». Дарҳақиқат, касб танлаш, унинг қадрига етиш ёшлар тарбияси билан узвий боғлиқдир. Бунда, айниқса халқ хўжалигининг етакчи тармоқлари учун юқори малакали кадрлар тайёрлаб бераётган ҳунар-техника билим юртларининг роли катта.

Кейинги йилларда республикамизда ҳунар-техника таълими кенг ривож топди. Пойтахт областининг ўзида кейинги бир йил ичида ўндан ортиқ янги билим ўчоқлари иш бошлади. 1975—1976 ўқув йили давомида яна қатор даргоҳлар муносиб ўринбосарларни ўз бағрига олади.

Ҳунар-техника билим юртларининг истиқболи кўп жиҳатдан уларнинг мустаҳкам моддий-техника базаларига боғлиқдир. Кадрлар ўчоқлари билан саноат корхоналари ўртасида яқин алоқа ўрнатилиши ҳам бу муҳим ишни муваффақиятли амалга оширишда катта роль ўйнайди. Зотан, база корхоналари — заводлар, фабрикалар, қурилиш ва бошқа ташкилотларга ишга қабул қилинаётган ёшларнинг аксарияти у ёки бу корхона ҳузуридаги ҳунар-техника билим юртлари талабалари ҳисобланадилар.

Шундай экан, кадрлар ўчоғи бирон бир йирик корхона базасида ташкил топиши, ўқиш ва амалий машғулотлар программаси шу корхонанинг ишлаб чиқариш жараёни билан бевосита боғланган бўлиши лозим.

«1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXV съездига лойиҳаси билан танишар эканмиз, «Бевосита ишлаб чиқаришнинг ўзида ишчиларни ва оммавий касблардаги бошқа ходимларни тайёрлаш ҳамда уларнинг малакасини ошириш яхшилансин» деган жумлани ҳам ўқиймиз. Бу эса, янги ўнинчи беш йилликда ҳунар-техника таълими системаси тағин ҳам равнақ топишидан, муносиб ўринбосарларни тайёрлаш ишлаб чиқариш базалари билан узвий боғланган ҳолда амалга оширилишидан далолат бериб турибди.

Ҳозир Тошкентдаги бир қатор шаҳар ҳунар-техника билим юртларининг ўқув-ишлаб чиқариш машғулотлари база корхоналарида олиб борилмоқда. 149-шаҳар ҳунар-техника билим юрти пойтахтимиздаги 2-пойафзал фабрикасининг оталиқ ёрдамидан мамнун.

Тўғри, ўтган йили корхонада ўқув комбинати очилган эди. Ўқишга кўплаб ёшлар жалб этилди. Фабрика мута-

ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ

хассислари пойафзал ишлаб чиқариш ихтисослиги бўйича машғулотлар олиб бордилар.

Аммо, иш корхона маъмурияти ўйлагандек бўлиб чиқмади. Бўлғуси касб эгаларига берилаётган билим ҳажми ҳам, амалий ишлар кўлами ҳам шу куннинг талабларига тўла жавоб беролмади. Ахир, бугунги ишчи ихтиёрига бериб қўйилган дастгоҳлар кишидан етарли билим, малака ҳам талаб қилади-да!

Ана шуларни инобатга олиб, фабрика базасида шаҳар ҳунар-техника билим юрти ташкил этишга қарор қилинди. Ҳозир бу ерда муносиб ўринбосарлар умумий таълим фанлари билан бир қаторда пойафзал ишлаб чиқариш технологиясига доир жараёнларни ҳам ўрганмоқдалар. Талабалар материалшунослик, маҳсулот тайёрлаш бўйича махсус технология, дастгоҳларни ўрнатиш ва уларнинг ишлаш принципи билан ҳам қизиқиб танишмоқдалар. Корхонанинг малакали мутахассис кадрлари ёшлар билан ўз билим ва тажрибаларини баҳам кўрмоқдалар. Айниқса, курс раҳбари бичиқчи Т. Мавлонов, группа мастери А. Халимов, мастер Э. Дўсматовлар шундай устозлардандир.

Бундан ташқари корхона ишчилари учун қурилаётган умумий ётоқхонанинг икки қавати ҳунар-техника билим юрти ихтиёрига бериладиган бўлди. Ўқув кабинетлари, ошхона ва ётоқхона шу ерда жойлашади.

Корхонанинг ўзида эса муносиб ўринбосарлар учун устахона ажратилади. Бу эса келгусида ўқувчилар сонини яна ошириш имконини беради.

Фабрика билан билим ўчоғи ҳамкорлиги катта куч, муносиб ўринбосарлар тайёрлаш сифатини яхшилашнинг муҳим омилларидан биридир. Буни ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Аммо, кўпгина йирик корхоналарда, айниқса машинасозлик заводларида бундай хайрли ишга ҳали дадил киришилганича йўқ. Тўпланган дастлабки тажрибалар шуни кўрсатмоқдаки, техника воситалари ўқув жараёнига кенг жорий этилгандагина кадрларнинг ҳунар эгаллашга бўлган қизиқишлари янада ортади, ўқув-моддий базалар мустаҳкамланади.

КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасида таъкидлаб ўтилганидек, ҳунар-техника билим юртларининг моддий базасини кенгайтиришда таълимнинг техника воситалари, замонавий ускуналар, приборлар, асбоблар ва ўқув қўлланмалари муҳим ўрин тутади. Бевосита корхоналарда ўқув базаларини барпо этиш ишчилар синфининг муносиб ворисларини кўплаб тайёрлашга кенг йўл очади.

Р. ФАХРУДДИНОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳунар-техника таълими Давлат комитетининг инспектори.

ТОШКЕНТ тажриба ремонт-механика заводида капитал ремонтдан чиқарилган двигателлар республикамиз колхоз ва совхозларига жўнатилмоқда. Келгуси йилда завод аҳли тракторларнинг беш минг двигатели ва эҳтиёт қисмларини капитал ремонт қилиб беради. Суратда: йиғувчи слесарь И. Гизатуллин.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотолари.

ОЛТИН МИСҚОЛЛАР

Боядан бери пайкал оралаб юрган ўрта бўй, зуваласи пишиқ, қарашлари жиддий бир киши дала чеккасидаги дўнглик ерга чиқиб, этигини ерга гурс-гурс тепиб чангини қоқди-да, сўнг ариқда шилдираб оқаётган тиниқ сувдан қониб-қониб сипқарди. Бироз ҳовири босилдими, яна пайкал оралай кетди.

Бу дала машина теримига ажратилган. Чаноқларда бодроқдай бодраб турган лўппи пахталарга назар ташлаб мамнун жилмайиб қўйди. Уларда ўз бахтини кўргандай севинчга тўлди. «Ҳа, ер ҳам жонлиқдай гап, ҳаёлидан ўтказди у.— Унга меҳрингни берсанг, борингни аямасанг, ҳалол меҳнат қилсанг у ҳам борини тўкиб солади».

Деҳқон ҳам мисоли табиб. У ернинг тилини билиши, сўзига қулоқ осиши керак. Йўқса қоқилади, киши. Аммо, бригададагиларнинг ҳаммаси панд бермайдиганлардан. Ер хазинасининг олтин калити қўлларида.

Махамат ака машина теримига тушилган пайкалга ўтганда тоби қочган кишидек бир зум тек туриб қолди: Ерда уюм-уюм пахталар хас-чўпга қорилиб тўкилиб ётарди. Энгашиб бир қисим пахтани кафтлари орасига олиб, куч билан пуфлади.

— Бу қанақаси бўлди,— жаҳлдан лаблари титраб кетди.— Инсофсизликку бу ахир. Ўз ризқимизни топташ...

...Колхозчилар шийпонда тушлик қилиб ўтиришарди. Ёнларидан бориб жой олди. Механизаторлар ҳам шу ерда экан. Унга чой узатишди. Бўлган воқеани ҳамманинг олдида айтишга истиҳола қилдими, ҳарқалай сўз очмади. Кейин билса ҳалиги иш тажрибали механизаторнинг «иши» бўлиб чиқди.

— Фарзандларинг бор-а, ука?— деди у ёлғиз қолишгач.

— Ҳа.

— Шундай экан уларнинг насибасини қиймаслигимиз керак. Шунақа, буни пахта дейдилар. Ҳар мисқоли кўзга нур, ука, меҳнатимиз синган. Енг учида ишлагандан...

Дарвоқе, бу киши ким дейсизми? Марҳамат, танишинг. Донгдор «оқ олтин» ижодкори Маҳамат Исломов. Пахтакорлик ота касб. Свердлов номли колхознинг пахтачилик бригадасига 23 йилдан буён бошчилик қилади.

...1952 йил эди. Янги бригадага бошлиқ сайлаш лозим бўлиб қолди. Колхоз раҳбарлари бу ҳақда роса бош қотиришди. Чунки, улар ернинг табиатини яхши билишарди. Ниҳоят бу вазифага М. Исломовни лозим топишди.

Янги бригадир эртасигаёқ саҳарлаб йўлга отланди, далаларни бирма-бир айланиб чиқди. Ерлар жуда ориқ эди. Бундай жойдан нима умид қилиш мумкин. Устига устак майдонларнинг мелиоратив ҳолати ҳам ёмон. Бегона ўт кўп, бу эса турган-битгани зарар.

— Ер тўймагунча эл тўймас, дейдилар ахир,— ҳаёлидан ўтказди бригадир.— Одамлар, аввало, шуни яхши билиб олишлари керак.

ЛАВҲА

Эр йигитда орият бўлади. Белбоғини белига чиндиб боғлади. Кенг майдонда курашувга пешвоз чиқди. Ғўза чопиб, сув қўйди. Кези келганда далада тунаб қолди. Қалбларга йўл топди. Сояда юрган баъзилар уялиб, офтобга чиқишга мажбур бўлишди. Бригада ўша йилиёқ қаддини ростлаб олди.

Колхозчиларнинг қалби қувончга, омборлари эса донга тўлди. Ҳосилдорлик ўсгандан ўсиб борди. Энди уйма-уй юриб «ишга чиқ» дейишга ҳожат қолмади.

Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили М. Исломов бошлиқ 5-бригада пахтакорлари учун ҳам ташвишли келди. Қийинчиликларни енгиб ўрганган марду-майдонлар ғайрати, зарбдор меҳнат орзуга қанот бўлди. Мавжуд 70 гектар ернинг ҳар гектаридан 44 центнердан хирмон кўтарилди. Бу планда белгиланганидан 18 центнер кўп демакдир. Ҳосилни йиғиштириб олишда техника қўшқанот бўлди. Пойгада бу йил ҳам улоқни М. Исломов бошлиқ бригада олиб кетди.

— Сирасини айтганда бу осонликча бўлгани йўқ,— дейди М. Исломов. Ўзингизга маълум оби-ҳаво қуруқ келди. Чигит ўз намига униб чиқмади. Чигит суви бериб, ғўза парваришини агротехника қоидаларига қатъий амал қилган ҳолда олиб бордик. Мусобақа ютуқларимиз смили бўлди.

— Бригадангизда ишлаётган илғорлардан кимларни айтаоласиз?— сўраймиз ундан.

— Ҳа, дарвоқе, илғорлардан,— самимий кулди у.— нима десам экан. Бизда ҳозир қолоқлар умуман йўқ, ука.

Бу ҳақ гап. 44 рақамининг ўзи бундан яққол далолат бериб турибди. Аммо ана шу салмоқли рақам мазмунида катта жасорат, улкан меҳнат ётибди. Беихтиёр шу зафарга муносиб ҳисса қўшган кишилар номини бирма-бир тилга олгинг келади. Сулаймон Шахов, Жумабой Қолдибоев — бригада механизаторлари. Бу йил улар юксак унум билан ишлаб, ўз «зангори кема»лари бункеридан 190 тоннадан ошириб пахта тўкишди.

Зубайда Шахпандарова, Карима Исломова, Салима Абдуллаева ва Шаҳарат Ғофуровалар бригаданинг илғор теримчилари, тўғрироғи пахтазор юлдузлари. Уларнинг ҳарбири мавсумда 7—8 тоннадан дур териб топширишди.

Албатта, бригада муваффақиятини миришкор сувчилар— Шамси Шахпандаров, Бектош Шохиев, Шерали Турсунматов ва бошқа фидокорлар меҳнатисиз тасаввур этиш қийин.

Маҳамат Исломовнинг узоқ йиллик самарали меҳнатлари муносиб тақдирланган. Унинг кўксини Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва бир неча медаллар безаб турибди. Бу — ҳақиқий меҳнат кишисига катта эҳтиром ва эл ҳурматининг рамзидир.

Анвар ҚОДИРОВ,
Элбой ТУРСУНОВ,
Ўрта Чирчиқ районн.

1975 ЙИЛ — ХАЛҚАРО ХОТИН-ҚИЗЛАР ЙИЛИ

АНОРОЙНИНГ ИҚБОЛИ

Сирлаш-қолиплаш цехида меҳнат авжида. Улкан цех ўртасида олов гуриллайди. Унда ванналар сирланаётир. Пайванд асбобидан чиқаётган шиддаткор ўт киши кўзини қамаштиради. Пайвандчи қиз Аноройнинг ҳароратдан қизарган анор ёноқларида маржон-маржон тер томчилари жилва қилади.

— Қурбон ака, яна электрод қолмадими, — норози оҳангда сўради у слесарь йигитдан.

— Бизни шошириб қўйдингиз-ку, Анорой, ҳозир, ҳозир...

Анорой Ботирова заводга ишга келганига атиги уч йил бўлди. У Оҳангарон шаҳридаги А. Навоий номли 1-ўрта мактабни муваффақиятли тугатди. Кейин эса тўппа-тўғри заводга ишга келди. Яна қандай иш, денг?! Пайвандчи! Мактабни «яхши» ва «аъло» баҳо билан тугатган Аноройнинг пайвандчи бўлишини ҳеч ким кутмаганди.

Уни корхонада самимий кутиб олишди. Тошкент область партия комитетининг аъзоси Александр Барабаш, Оҳангарон шаҳар Советининг депутати Салом Бегимовлар Аноройга бажонидил ёрдам беришди. Ҳозир Анорой Ботирова 1976 йил ҳисобига ишламоқда.

У меҳнат қилаётган корхона Оҳангарон районидагина эмас, балки Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министрлиги бўйича ҳам илғорлар сафида, завод коллективи мунтазам равишда район партия комитети ва район ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланиб келмоқда. Ишчилар беш йиллик маҳсулот ишлаб чиқариш планини шу йил 8 августдаёқ адо этган эдилар. Беш йиллик мобайнида 56942 минг сўмлик маҳсулот тайёрланди.

Корхона ишлаб чиқаришдаги бу кўрсаткичлари учун СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги ва қурилиш ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди.

Албатта, бу ютуқларда Аноройнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Шу йилнинг бошида меҳнатда эришган муваффақиятлари учун СССР Қуролли кучлари Марказий музейидаги ғалаба байроғи ёнида суратга тушишга муяссар бўлди.

Аноройнинг келажаги олдинда. Оҳангарон бинокорлик материаллари саноати техникумининг технология факультетида таҳсил ҳам кўраяпти.

Яқинда унинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа рўй берди. Анорой КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Коллективнинг юксак ишончидан руҳланган А. Ботирова кунлик нормасини 150—180 процент бажариб, КПСС XXV съезди шарафига бошланган мусобақанинг олдинги сафида бормоқда.

О. ХУШНАЗАРОВ,
Оҳангарондаги «Сантехлит» заводи.

ҚЎШ ҲУНАРЛИ ҚИЗ

— Ўйлаб қарасам, корхонага келганимга ҳам ўн йилдан ошиб қолибди,—деди суҳбат орасида Галия Рахматулина.— Шу давр мен учун катта ҳаёт мактаби бўлди. Устозлар орттирдим, иш ўргандим, қўша-қўша касбнинг бошини тутдим.

Галия заводга ишга келганида ёшгина қизча эди. Қўлида ҳали ҳунар ҳам, ўрта махсус маълумоти ҳам йўқ эди. Кекса ишчилар уни ёнларига олишди. Олдин Галия токарлик касбини эгаллади, сўнг пармаловчи бўлиб ишлай бошлади. Орадан кўп ўтмай зеҳни ўткир қиз пайвандловчилик касбини ҳам эгаллаб олди.

— Галия ҳамма нарсага қизиқади,— дейди смена мастери Тимур Магкаев.— Қизиққан соҳасини пухта ўрганмай қолмайди. Токарлик, пайвандловчилик, пармаловчилик қилганда планларни доимо ортиғи билан адо этиб келди. Эндиликда у 4-цехда комплектловчи бўлиб ишлаяпти.

Ишчан қиз меҳнатда чиниқди, коллектив синовидан ўтди. Шундан сўнг коммунистлар уни ўз сафларига қабул қилишди. Партия сафига киргандан сўнг Галиянинг юмушлари яна ҳам кўпайди. Уни ўз цехида сиёсий ахборотчи қилиб тайинлашди. Танаффус чоғларида Галина ёнига ўз дугоналарини тўплаб, олам янгиликларидан сўзлаб беради. Илғор ишчилар тажрибасидан гапиради. Цехда туғилган янгилик тезда қанот қоқади. Ҳозир ҳамма фақат аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун бошланган мусобақага қўшилган. Бу мусобақанинг дастлабки ташаббускорларидан бири Галиянинг ўзи бўлган эди.

Орадан кўп ўтгани йўқ. Цех маркаси босилган маҳсулотлар бирин-кетин Давлат сифат белгисини ола бошлади. Бундан корхона ҳам, ишчилар ҳам катта наф кўришди. Сифатли маҳсулот тайёрлашдан ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги ошди. Сифат жонкуяри Галия Рахматулина III даражали «Меҳнат шуҳрати» орденига сазовор бўлди.

«Миконд» заводида бундай илғор ишчилар оз эмас. Улар КПСС XXV съезди шарафига бошланган мусобақада актив қатнашмоқдалар. Съезд шарафига эълон қилинган зарбдор декадалар давомида эса меҳнат унумдорлиги 11 процент ортди.

Кўпчилик ишчилар съезд очиладиган кунгача янги йилнинг дастлабки икки ойлик планини бажаришга бел боғлаганлар. Бу зарбдорлар орасида орденли ишчи Галия Рахматулина ҳам бор.

А. ШАРАФИЕВА.

ПЕДАГОГ КАДРЛАР ЎЧОҒИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ

Республикамизнинг йирик илм ва кадрлар ўчоқларидан бири бўлган Низомий номли Тошкент давлат педагогика институти ўзининг қирқ йиллик юбилейини нишонламоқда.

Олий ўқув юрти 1935 йилда ташкил топди. Мамлакатимизда саводсизликни ёппасига тугатиш, шаҳар ва қишлоқ маданиятини тубдан кўтариш учун кураш кетаётган, мардона меҳнат қилинаётган бир пайтда педагог кадрлар тайёрлаш ғоят зарур эди. Дастлабки ўқув йилида институтда 320 йигит-қиз таҳсил кўрди. Ўшанда ўзбек тили ва адабиёти, рус тили ва адабиёти, тарих ва педагогика факультетлари мавжуд эди. Институт ўзининг дастлабки беш йиллик фаолияти давомида 1900 дан ортиқ ёш ўқитувчини мактаб кучоғига йўллади.

Йиллар ўтган сари профессор-ўқитувчилар коллективи ҳам, студентлар сафи ҳам ўса борди. 1940—1941 ўқув йилида ўқитувчилар сони 145 кишига, студентлар сони эса (сиртқи бўлим билан бирга) 3927 кишига етди. Педагог кадрларга бўлган талаб йил сайин ортиб борган сари институт фаолияти ҳам кенгайди. Ҳозир бу ерда 10 та факультет мавжуд.

Институт ректорати, партия, комсомол ташкилотлари, профессор-ўқитувчилар коллективи таълим-тарбия ишларини ҳаёт билан боғлаб олиб боришга катта аҳамият бериб келмоқда. Бўлажак педагоглар студентлик чоғларидаёқ ўқитувчилик касбининг гаштини татиб кўрадилар, мактабларда, боғчаларда, пионер лагерларида ҳафталаб, ойлаб практик ишлар олиб борадилар, аудиторияда олган назарий билимларини амалда қўллаб кўрадилар, мустаҳкамлайдилар.

Институтимиз қучоғида педагоглар билан бирга кўплаб илмий кадрлар ҳам етишиб чиқмоқда. Академик Ш. Шоабдураҳмонов, Тошкент область партия комитетининг секретари М. Камолов, ёзувчи Зулфия, Ҳ. Ғулом, Шуҳрат, Мирмуҳсин каби юзлаб донгдор кишилар шу илм-тарбия даргоҳининг студентлари бўлишган. Ҳозирда институтда ишлаётган СССР Педагогика фанлари академиясининг мухбир аъзоси профессор М. Асқарова, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчилар Қ. Аҳмедов, К. Қосимова, доцент Т. Абдуллаева, Н. Қодирова, А. Умарова, О. Тўраева, З. Ғафуров, Ҳ. Назаров, Б. Ҳабибуллаев ва бошқалар ҳам ҳаётга ва меҳнатга йўлланмани шу ерда олганлар.

Мактаблар, олий ва ўрта ўқув юртлари учун, кенг жамоатчилик оммаси учун дарсликлар, илмий асарлар, қўлланмалар яратишда ҳам институт профессор-ўқитувчилари салмоқли ҳисса қўшиб келаётир. Профессор З. Нуриддиновнинг «Энг янги тарих», профессор М. Асқарованинг «Ҳозирги ўзбек тили», республикада хизмат кўрсатган фан арбоблари Р. Маллинниг «Векторлар назарияси», Н. Маллаевнинг «Ўзбек адабиёти тарихи», А. Агранянинг «Ижтимоий онг системасида дунёқараш» каби қимматли асарлари босилиб чиқди.

Бу ерда ўзбек, рус, қозоқ, қирғиз, тожик, татар, қорақалпоқ, туркман, украин, корейс, озарбайжон ва шу каби ўттиздан ортиқ миллат фарзандлари бир-бирига оға-ини, опа-сингилдек азиз, бир-бири билан туғишгандардай иноқ бўлиб яшамоқдалар. Биргина филология факультетида ўзбек, рус, қозоқ, татар бўлимлари мавжуд. Институтимиз профессор-ўқитувчилари, студентлари Украина, Белоруссиянинг шаҳар ва қишлоқларида, Москва, Волгоград, Ульяновск, Козон ва бошқа шаҳарларда бўлиб, қардошлик, дўстлик алоқасини мустаҳкамладилар.

Бутун совет халқи қизғин маъқуллаётган партиямизнинг ўнинчи беш йиллик лойиҳасида: «Ўқитувчи кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш сифати яхшилансин» деб алоҳида қайд қилинган. Қирқ йилдан буён республикамизгагина эмас, балки қардош Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон мактаблари, педагогика ўқув юртлари учун кадрлар етиштириб бераётган йирик илм даргоҳининг профессор-ўқитувчилар коллективи партиямизнинг белгилаб берган вазифаларини амалга оширишга ўз ҳиссаларини қўшаверадилар.

Б. МИРЗААҲМЕДОВ,
Низомий номли Тошкент давлат педагогика институтининг доценти, педагогика фанлари кандидати.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

СОВЕТ ВЕРТОЛЁТИНИНГ ЭКИПАЖИ ОЗОД ҚИЛИНДИ

ПЕКИН, 27 декабрь. (ТАСС). Хитой маъмурлари 1974 йил 14 мартда қонунга хилоф равишда ушлаб қолган совет вертолётининг экипажини қўйиб юборганликлари бу ерда эълон қилинди. ХХР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Пекиндаги совет элчисига берган баёнотида айтилишича, «тергов натижасида совет экипажининг Хитой территориясига қасддан учиб ўтмаганлиги тўғрисидаги гапи тўғри эканлиги аниқланди» ва шу сабабли Хитой маъмурлари вертолёт экипажини қўйиб юборишга ва вертолётни совет томонига қайтаришга қарор қилдилар.

Маълумки, ичида уч кишидан иборат экипажи бўлган совет чегара вертолёти 1974 йил 14 март куни оғир бетоб бўлиб қолган ҳарбий хизматчини тезликда касалхонага келтириш учун Олтой ўлкасининг Белеша районига қараб учган эди. Илгари хабар қилинганидек вертолёт қийин метеорология шароитига дуч келиб қолди. Ёнилғи запасини сарфлаб бўлгач, чегара яқинида ХХР территориясига ноилож қўнди.

Совет ҳукумати қонунга хилоф равишда ушлаб қолинган совет экипажини ва вертолётини қайтариб беришни Хитой томонидан бир неча марта талаб қилган эди.

СОЦИАЛИЗМНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ХЕЛЬСИНКИ, 29 декабрь. (ТАСС). Фин коммунистларининг швед тилида чиқадиган «Энхет» газетаси ўзининг бош мақоласида социалистик мамлакатларда янги 1976 йилга комил ишонч билан қадам қўяётганликларини таъкидлаб ўтади.

Совет Иттифоқида тамомланаётган тўққизинчи беш йилликнинг якунлари шундай ривожланишнинг ёрқин намунаси бўла олади, деб ёзади газета. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев тўққизинчи беш йилликнинг аҳамиятини таърифлаб, КПСС Марказий Комитетининг 1975 йилги декабрь Пленумида, деб уқтириб ўтади «Энхет» газетаси, қуйидагиларни таъкидлади:

«Биз олға қараб яхши қадам қўйдик. Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг мутлақ ўсиши миқёсларини назарда тутадиган бўлсак, у ҳолда тўққизинчи беш йиллик мамлакатимиз тарихида энг яхши беш йилликдир. Бизнинг мамлакатимиз янада бой, янада қудратли бўлиб қолди. Совет кишилари янада яхшироқ турмуш кечирадиган бўлиб қолдилар».

МУҲИМ ПРОБЛЕМА ҲАЛ ЭТИЛМОҚДА

ҚАРОЧИ, 29 декабрь (ТАСС мухбири). Малакали мутахассислар, айниқса врачлар, инженерлар юқори даражада тўланадиган иш ҳақи излаб чет элларга тинмай жўнаб кетаётганлиги Покистон жамоатчилигини ғоят ташвишлантирмоқда. 1974—1975 молия йилининг ўзидагина мамлакатдан 20 мингдан кўпроқ киши жўнаб кетди. Бу миллий экономикани ривожлантириш манфаатларига катта зарар етказди. Ақлий меҳнат кишиларининг, айниқса тажрибали врачларнинг мамлакатдан кетиб қолишининг олдини олиш мақсадида ҳукумат амалга оширган тадбирлар натижасида мамлакатнинг етакчи касалхоналарида ва илмий-тадқиқот марказларида кадрлар проблемасини тартибга солишга эришилди.

Лекин шундай тадбирлар ёрдами билангина мамлакатдан кадрларнинг кетиб қолишини олдини олиш мумкин эмас албатта. Гап шундаки, кўпчилик жойларда маъмурларнинг ўзлари ҳозиргача мутахассисларни ўз малакасига мувофиқ иш билан таъминлай олмаяптилар. Мана шунинг учун ҳам ҳозир ҳукумат четга чиқишни чеклаш билан бирга малакали мутахассисларнинг турмуш ва меҳнат шароитини яхшилаш планларини ҳам ишлаб чиқмоқда.

В. ПИСАРЧИК.

ГАВАНА. Революция музейи. Музей экспонатлари Куба халқининг озодлик ва мустақиллик учун олиб борган курашини ҳикоя қилади.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ПАХТАКОР ДОСТОНЧИ

Чори Шоир Хўжамов 1925 йили Қашқадарё областининг Бешкент районидаги қозоқ қишлоғида камбағал деҳқон оиласида тўққизинчи ўғил бўлиб дунёга келди.

Отаси Хўжамберди шоир Холиқ ўғли элда ном чиқарган достончи бўлиб, ўттиздан кўпроқ достонни билган. Чори бола ҳам дўмбирага қизиқиб, отаси ижро этган достонларни бошидан оёғигача берилиб тинглар, ўзи ҳам турли термалар айтарди. Кунлардан бир кун Чори қишлоқ болаларини йиғиб, тингловчиларга мурожаат қилиб айтиладиган «Нени айтай» термасини бошлаб юборади. Бу термани завқ билан тинглаган отаси Хўжамберди шоир ўғлидон хурсанд бўлиб: «Сендан шоир чиқади, болам» дейди. Ота сўзи ўғилга катта мадад бўлди.

Чори 13 ёшга кирганда отаси вафот этди. 7-синфдан кейин ўқишни давом эттира олмаган Чори «Қизил байроқ» колхозининг қўйини боқди. Отасининг шогирди ҳам дўсти бўлган моҳир достончи Бекмурод шоир, Очил шоирлардан достон, термалар, дўмбира куйларини ўрганиб олди.

Чори шоир 1950 йили Қашқадарёдан Тошкент областининг Бўка районидаги Ҳамза номли колхозга кўчиб келди. Бу вақтда у халқ эпосларини мустақил ижро этадиган достончи эди. У Ҳамза номли колхозда сувчи, кейинроқ ҳосилот советининг раиси бўлди. Ҳозирда 15 йилдан бери бригадирлик қилиб, ҳар йили пахтадан мўл ҳосил олиб келади.

Чори ака Очил шоирга уй-жой қилиб берган. «Опа, Очил бобомни кўрсам отамни кўргандай бўламан, меҳмоним билан уйимда дастурхон тепасида ўлтирса, она-отаси бағрида яйраган боладай яйрайман. Дўмбира чертса, оҳанглари фароғат бағишлаб барча ғам босилади. Кучимга куч қўшилади. Менинг муваффақиятимга энг аввал хурсанд бўладиган отам шу Очил бобом бўлади», дейди у.

Чиндан-да шундай. 83 ёшли Очил шоир кам гап, ёқимли, камтар, озода, қандайдир туғма маданият соҳибидир. Юртда ном қозонган бу шоир дўмбирани яхши чертса ҳам кексалик туфайли достон ижросига нафаси етмай қолади. Кўзини юмиб, таъсирланиб, дўмбира чертаётган ота кўзини очиб, табассум билан «ол, ўғлим!» деб созини Чорига узатади.

Чори шоир йигирмалаб халқ достонларини билишдан ташқари халқ шеърияти анъаналарини сақлаган ҳолда янги терма ва достонлар ижро этади. «Маҳмуд полвон» ва «Жаҳонгир» эпослари унинг янги ижод этган достонларидир. «Пахтачиликнинг гашти бор, шу ҳақда қўшиқ айтаверсам, достонлар қолдирсам, деган ўйим бор», деди Чори шоир.

Навқирон эллик ёшга кириши нишонланган коммунист Чори шоирга узоқ умр, бахт-саодат, ижодий баркамоллик, ишларида муваффақиятлар тилаймиз.

Музайяна АЛАВИЯ.

ЧОРИ ШОИР ТЕРМАЛАРИДАН

ҚЕЛТИРАР

Балхиёдан келган шамол
Изғиринли қор келтирар,
Ориятга кетган йигит,
Бир муносиб ёр келтирар.
Номард одам қўйманг
боққа.
Танасидан олса гулини,
Гул шохига зия келтирар,
Мард ўғилга иш буюрсанг,
Йўқ нарсани бор келтирар.
Яхши ёрга иш буюрсанг
Олма билан нор келтирар,
Ёмон ёрга иш буюрсанг
Кенг жаҳонни тор келтирар.

ДЎМБИРАМ

Оҳангимга оҳанг қўшган дўмбирам,
Чертганимда кўнглим жўшган, дўмбирам,
Илҳомим дарёдай тошган, дўмбирам,
Шоирликда мададкорим, дўмбирам.
Сенинг билан бордим улкан базмга,
Халойиқни тортдим айтган сўзимга,
Эътибор, обрўни сен келтирдинг ўзимга,
Ҳамма жойда ҳамроҳимсан дўмбирам,
Қулоғингни моҳир уста тешгандир,
Қопқоқ чўпинг елимда ёпилгандир,
Торларингни ўлчаб майин эшгандир,
Созлар ичра асилимсан, дўмбирам.
Буровингни келтираман тобингга,
Пўпак, қўнғироқлар тақай сопингга,
Тўрғай лол бўп қўнади қулоғингга,
Қушларни маҳлиё этган, дўмбирам!
Дўмбирага макон асли Бешкентдир,
Эганг сени олиб Бўка кўчгандир,
Сени билан кўрди гўзал Тошкентни,
Мен шоирнинг ҳамдамисан, дўмбирам,
Таклиф этди мени ойнаи жаҳон,
Сенинг билан бўлдим мен унда меҳмон,
Шоирлар тўйида куйладим чунон,
Эшитганни шодон этган, дўмбирам!
Сен билан марказга келганда ҳар гал,
Кенг шаҳар бағрини очиб ҳар маҳал,
Олимлар суҳбати қанд билан асал,
Фозилларга ошно қилган дўмбирам,
Ленин номин айтиб яйра, дўмбирам
Улуғ доҳим биздай мардлар отаси,
Таърифингда баланд янгра дўмбирам.

Шу кунларда ҳамма янги йил ташвишида. Айниқса, ота-оналар кичкинтой фарзандларига арча ясатиб бериш иштиёқидалар.

Суратларда: (юқоридан пастга) харидорлар янги келтирилган «ўрмон малика»ларини кўздан кечиришмоқда; «Болалар дунёси» магазини ходимларидан М. Орифова ва О. Аҳмедсафиналар арча безакларини сотишмоқда; магазин ходими М. Валиева арча безамоқда.

А. Тўраев фотолари.

Спорт

ИИЛНИНГ ЭНГ ЯХШИ СПОРТЧИЛАРИ

Ҳар йили анъанага мувофиқ СССР спорт Комитети пропаганда бўлими билан СССР спорт журналистлари федерацияси ҳамкорликда энг кучли ўнта спортчини аниқлайди. Матбуот, радио ва телевидение ходимлари тўлдирган анъанавий янги йил анкеталари бўйича қуйидаги спортчилар (алфавит тартибида) энг кучли деб тан олиндилар: Татьяна Аверина (коньки), Сергей Белов (баскетбол), Олег Блохин (футбол), Ирина Калинина (сувга сакраш), Анатолий Карпов (шахмат), Евгений Куликов (коньки), Павел Леднев (ҳозирги замон бешкураши), Зебинисо Рустамова (мерганлик), Людмила Турищева (гимнастика), Александр Якушев (хоккей).

ЮКСАК УНВОН МУБОРАК

Яқинда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети бир группа ходимларга «Бутуниттифоқ тоифасидаги судья» унвонини берди. Булар орасида республикамиз вакиллари ҳам бор. Қўл тўпи бўйича «Буревестник» жамияти вакили Михаил Жуков, «Ёш куч» жамияти тренери Марик Сиротенко, спорт гимнастикаси бўйича «Динамо» жамияти вакили Роза Балько, эркин курашчи «Буревестник» кўнгилли спорт гимнастикаси бўйича Ефим Колтуновлар бор.

Янги йил арафасида республикамизнинг яна ўн спортчиси Бутуниттифоқ спорт классификацияси норматив ва талабларини бажарганликлари учун «СССР спорт мастери» деган юксак унвонга муяссар бўлди. Булар велосипедчи В. Лямина, Е. Лисяк, Г. Максимова, Г. Молоткова, В. Тўйчиева, З. Будник, В. Радченко, оғир атлетикачи Ю. Ершов, дзю-дочилар П. Коптев ва Г. Пялардир.

ЯНВАРЬ ОЙИ МУСОБАҚАЛАРИ

Шу кунларда республика спорт мусобақалари календарь планида энг охирги бахслар ўтказилмоқда. Янги 1976 йил ҳам ҳар қачонгидагидек мусобақаларга бой бўлади. Фақат январь ойининг ўзидагина 16 спорт тури бўйича республика, Бутуниттифоқ ва халқаро мусобақалар ўтказилади. Айниқса бокс бўйича СССР—АҚШ командалари ўртасидаги учрашув катта қизиқиш туғдирмоқда. Терма команда сафида тошкентлик боксчилар ҳам қатнашиши кўзда тутилаётган бу жавоб учрашувлари аввалига 31 январда Тошкентда, сўнгра эса 2 февралда Самарқандда бўлади. Янги йилнинг иккинчи ҳафтасида эса «Неделя» ҳафталиги учун мини-футбол бўйича Бутуниттифоқ турнири бошланади. Группа ғолиблари ой охирида Москвага тўпланадилар. Шунингдек, акробатика, баскетбол, волейбол, сув полоси, спорт гимнастикаси, қўл тўпи, самбо, қиличбозлик, хоккей, шахмат турлари бўйича ҳам жамият биринчиликлари, республика чемпионатлари, Бутуниттифоқ мусобақалари ўтказилади.

ДАБДАБАЛИ, ЗАМЗАМАЛИ ТЎЙЛАР

Ҳаётда ҳар хил тўйларни кўраяпмиз. Шу йил кузда маҳалламизда жуда чиройли тўй бўлди. Ҳаммаҳалламиз Шобурхон ака катта заводда цех бошлиғи бўлиб ишлайдилар. Рафиқалари олий мактабда ўқитувчилар, уч йил бўлди фан кандидати бўлганларига. Икки ўғил, бир қизлари бор. Тўнғич ўғилларини уйлантирдилар. У врач, институтни битириб, касалхонада ишлаётганига салкам бир йил тўлди.

Шобурхон ака бир кун маҳаллага чиқиб, «мен ўғлимни уйлантирмоқчиман, тўйни янгича қилиб ўтказамиз» дедилар.

— Ҳозир ҳамма ҳам янгича тўй қиляпти-да,—дедик биз.

— Йўқ, мен бунақа янгича тўйларга қўшилмайман...

У киши битта-иккита тўйни мисолга олиб, бизни лол қолдирдилар.

— Хўш, сизнинг тўйингиз қанақа бўлади,—сўрадик ундан.

— Биз қудамиз билан келишдик. Маълумоши деган нарса бўлмайди. Бу икки томон учун ортиқча ҳаражат. Ундан сўнг тўй юборар, никоҳ бир кунда қўшиб ўтказилади. Асосий тўй куёвникида, яъни бизникида бўлади. Қуданикига биз кексалар, куёвлар одатимизга кўра албатта борамиз. Аммо уерда йигитлар дастурхон атрофида ўтириб, икки-уч соат ичкиликбозлик қилмайдилар. Суюқ-қуюқни еб, соат тўққизга қолмай бизникига қайтиб келадилар. Бизнинг уйда ҳам тўйни соат ўн бирда якунлаймиз...

— Замон тўқчилик бўлса, намунча қурумсоқлик қилмасангиз,— деди кимдир.

— Йўқ, оғайни, бу қурумсоқлик эмас. Мен пул топишга келганда сиздан кўра кўпроқ бойликка эгаман, бир ҳафта тўй берсам кучим етади. Ахир бу исрофгарчилик эмасми? Халқимизда чўпни хор қилсанг, кўзингга тушади деган гап бор.

Бояги одам жим бўлиб қолди. Маҳалла комитети аъзолари Шобурхон аканинг фикрига қўшилдилар. Тўй ҳақиқатан ҳам ҳамма орзу қиладиган даражада жуда чиройли бўлиб ўтди...

— Мана буни янгича тўй деса бўлади,— деди одамлар. Ҳамма нарса жой-жойида, маст бўлиб олиб, микрофонда ҳеч ким валдирамади, шишалар синиғи қўлларни қонатмади. Куёв жўралар бир-бирларини судраб чиқиб кетмадилар.

Ўша куни маҳалла комитети йиғилишида «замон тўқчилик-ку» деган киши орадан ўн беш кун ўтказиб қизини узатди. У Шобурхон аканинг тўйи куни лабини буриб, «сенинг янгича тўйингдан ўргилдим» деб пичирлаб қўйган эди. Ўзининг тўйида овози баралла эшитилди.

У тўйдан уч кун олдин маҳалла активларини чақириб маслаҳат оши берди. Шу куни катта қўй сўйилди, ичкилик териб ташланди. Маслаҳатга келганлар охирида чулдираб қолиб, тўй эгаси нима қилмоқчи бўлган бўлса, ҳаммасини маъқуллашди. Чиқиб кетишаётганда унинг юзларини ялаб ўпишди, танти йигитсиз деб мақташди. У ҳам талтайиб кетиб, уч-тўрт кишига тўн кийгизди, эртасига қуда томондан маълумоши келди. Кеча маслаҳатга кирганлар ёнига яна эллик-олтмиш киши қўшилиб кирди. Маълумоши деб аталувчи бу «маросим»га катта қозонда ош, тоғораларда хасип, норин, ҳар хил сомсалар, пиширилган гўштлар келтирилган эди. Маълумоши ҳам каттагина тўйга айланиб кетди. Қуда томондан қозонда ош келишини билгани ҳолда қизнинг отаси ҳам ош дамлатиб қўйган эди.

Маълумоши куни келган лаззатли таомлар ортиб, пашша талаб, тоғора-тоғораларда ачиб қолди. Ҳали уларни йиғиштиришга ҳам улгуришмаган эди, тўйкелар бўлди. Энди бугунги дастурхон ундан ҳам мўлроқ эди. Кечагидан анча катта қозонда ош, бўрдоқи қўчқор, бир қанча қопда ун, сабзи-пиёздан тортиб, тугун-тугунларда анвойи сарполар олиб келинди. Икки кундан бери тўйхонадан чиқиб кетолмаётган кишилар яна зиёфатга ўтирдилар. Тўйкелар куни ҳам дастурхонлар тўкин-сочин қилиб безатилди. Овқатларни ҳеч ким иштаҳа билан емас, чунки кечагина шу дастурхон атрофида ўтирилган эди. Тўйкелар маросими ярим тунгача давом этди. Қизнинг отаси куёв томондан юборилган қўчқорни сўйдирди. Ҳали унинг гўшти еб тугатилмай ўзи боқиб қўйган қўйини сўйишга буюрди. Бу тантана наҳорга бериладиган ошга уланиб кетди. Кечаги бўрсиб қолган ош тоғораларга солиниб, аллақаерга олиб бориб ташланди, ўрнига янги ош дамланди.

Наҳорги ош маросимида исрофгарчилик уччига чиқарилди. Ҳали меҳмонлар келмай дастурхонлар турли-туман таомлар билан безатилди. Ширмой нон, оби нон, патир нонлар қўйиб ташланди. Келувчилар нонни ушатиб, бир тишлам еяр-емай саватда иссиқ нон кўтарган йигитлар айланишиб қолди. Ушатиғлик нонлар бўлишига қарамай яна иссиқ нонлар ушатилди. Сал ўтмай лаганларда гўшт ёнига қази қўйилиб, ошлар келтирилди. Бу ошлар чала-чулпа ейилиб, қайтариб юборилаверди. Эрталаб тонгда бошланган ош бериш маросими анча вақтгача давом этди. Саксон кило гуруч солиб дамланган ошнинг ярми ҳам ейилмай қолиб кетди.

Эртасига никоҳ тўйи бўлди. Тўрт кун давомида безатилган дастурхон бугунги дастурхон олдида ҳеч нима бўлмай қолди. Димлама думғазалар, туёқлар, тил, жигар, парча-парча ёғ, қази, ҳар хил резавор кўкатлар қўйилган дастурхон ароқ, коньяк, пиво, вино, минерал сувлар билан тўлдирилди.

Дастурхонлар ясатилиб бўлингач, қаттиқ гапирадиган радио карнайларини қаерга қўйиш машмашаси бошланди. Келиннинг онаси том тепасига қўямиз деса, отаси болхона томига қўйганимиз маъқул дерди. Бироздан кейин назарида бу жой ҳам пастроқ кўринди шекилли, кўчадаги теракка ўрнатамиз, деган маслаҳат чиқиб қолди. Ниҳоят теракнинг шохлари буталиб, энг юқори жойига икки томонга қаратилган радио карнайлари қўйилди. Унинг овози фақат битта маҳаллага эмас, атроф маҳаллаларга ҳам баралла эшитиладиган бўлгач, тўй эгалари хотиржам, жилмайиб қўйишди.

Куёвларни кутиб олиш тантанаси жуда антиқа бўлди. Куёвлар кўча бошида машиналардан тушиб, иккита сурнай, иккита карнай, чирманда, ноғорани киж-бадабанг қилиб, келиннинг уйи томон келишарди. Ҳамма маст эди. Улар шунчалик қичқиришар, шунчалик шўхлик қилишар эдики, бир-бирларининг устига чиқиб кетишарди. Ана шу алфозда келиннинг эшиги тагига етиб келишди. Бу ерда шимларининг почасига ўралишиб, тегирмон ўйини кўрсатишди. Бақир-чақир бўлиб, ҳовлига киришди. Ясатиғлик столларга пала-партиш ўтирдилар. Уларнинг орасида, ҳатто, ҳали мактабга бормаган болалар ҳам бор эди. Уёқдан келин олиб чиқилди, микрофонда гапирилган алмай-алжай гапларни терак учига ўрнатилган карнай ҳаммаёққа тарқатарди.

Келиннинг уйидаги тўй роса соат ўн биргача давом этди. Кейин куёвга парчадан тўн, ундан ҳам зиёда салла ўратилди. Саллага ўрнатилган жиғанинг ўртасида нўхатдек бриллиант ярқираб турарди.

Куёвлар кузатилгач, келин дугоналари билан, онаси қариндош-уруғлари билан отланишди. Бу ҳам роса бир соатга чўзилди. Бир ҳафта илгари юборилган қимматбаҳо гарнитурдан ташқари қанча-қанча духоба кўрпа, духоба кўрпача, қўша-қўша ёстиқлар, гиламлар, бошқа уй-рўзғор асбоблари машиналарга ортила бошланди. Отасининг тантилиги тутиб кетиб, оддий телевизор ёнига рангли телевизор қўшиб юборди. Чарлар куни ҳам катта тўй бўлди. Куда томондан келган аёлларнинг энг кейингисига бир кийимлик крепдешин, бир кийим атлас, энг ҳурматлисига бош-оёқ сарпо, парчадан тикилган нимчалар улашилди. Қизнинг онаси кумуш патнисчада бир ҳовуч дур келтириб қизига узатди.

Тўйдан кейин узатилган қизнинг укаси икки кун магазинга шиша ташиди.

Тантибойваччанинг куёви уйида ҳам тўй тонготаргача чўзилди. Фарғона, Хоразм, Ленинободдан артистлар чақирилган эди. Улар «қарғалар учса қарайлик» деган ашулани беш-олти мартадан такрорлашди. Маст-аласт қий-қириқ баландликка ўрнатилган карнайларда бир маҳаллани эмас, тўрт-беш маҳалланинг тинчлигини бузди. Кексалар безовталаниб ҳовлиларда юриб чиқишди. Тонг ёришаётганда ҳам аллаким ашула хиргойи қиларди.

Биз сизга ҳурматли газетхон, икки хил тўй ҳақида гапирдик. Кейинги тўйга ҳам олдинги тўйдагига ўхшаш маҳалла активлари киришган. Шобурхон аканинг тўйини маъқуллаган маҳалла комитетининг раиси бу тўйдаги исрофгарчиликни, ҳаддидан ошишни кўрган ҳолда индамай чиқиб кетаверган. Агар у тўй эгасини тартибга чақириб, бунчалик, «саҳийлик» қилишга йўл қўймаганда эди, бунчалик исрофгарчилик бўлмас эди. Ундай тўйни ҳам, бундай тўйни ҳам маъқулловчи кишиларга нима деб айтиш мумкин.

Яна шу нарса ачинарлики, бир-биридан ошираман деб қудалар янгича тўйларнинг номига доғ туширмоқдалар. Улар «юрт тўкинчилик, нима десак топилади, пулимиз бор экан олаверамизда», деб маълум даражада савдо соҳасидаги планлаштириш ишларини ҳам бузмоқдалар. Фараз қилинг, Тошкентда бир кунда 50—60 жойда тўй ўтказилсин. Шуларнинг ҳар бирига кам деганда 200 кило гўшт, шунча гуруч кетади. 8—10 қоп ун ишлатилади. Қанча-қанча ширинликлар сотиб олинади. Ахир булар расамади билан сарфланса, ҳамиша магазинларда гўшт, гуруч тўлиб турганини кўрардик-ку.

Тўй маросимларига табиийки, идораларнинг бошлиқлари, тўйларни тартибга солувчи ташкилотларнинг раҳбарлари ва ходимлари боришади. Лекин улар ҳаддидан ошиб, юрт таомилини оёқ ости қилган ҳолда тўй ўтказаётган кишиларга ҳеч қандай танбеҳ бермайдилар., ош-гўштини еб, ароқ, коньягини ичиб, минерал сувдан шипқириб, кекириб кетаверадилар. Уларнинг бу кетишидан юқорида айтилгандек, дабдабали, замзамали тўй қилган кишилар «келган бошлиқларимизга маъқул бўлди шекилли» деб ундан кейинги тўйларини бундан ҳам дабдабали қилиб ўтказаверадилар.

Бизнингча, тўйларнинг маълум тартибга келтирадиган ҳаммабоп, бир хил формасини топиш керак. Агар шу формани бузиб, ўзбилармонлик, тантибойваччалик билан тўй ўтказувчи кишиларни таноби тортиб қўйиш керак.

Биз юқорида баён қилинган икки тўйнинг аниқ адресини айтганимиз йўқ. Кейинчалик шунақа ҳаддидан ошиб тўй қилаётган, қўлимни қаёққа чўзсам етади, деб кўпчилик мулкини исроф этаётган кишиларнинг тўйи ҳақида аниқ адрес билан фикр юритиш ниятимиз ҳам йўқ эмас.

Юртимиз йил сайин бойиб бормоқда. Халқимиз тўқ ва фаровон яшаяпти. Буларга меҳнатимиз, партия-ҳукуматимизнинг ғамхўрлиги туфайли эришяпмиз. Лекин ана шундай фаровон замонда дабдабали, замзамали тўй қилиб, кўпчилик ўртасида ўзини кўрсатмоқчи бўлаётган одамларнинг ҳатти-ҳаракатларини қоралаш вақти етмадимикан. Уч кунлаб, беш кунлаб, ҳафталаб тўй бераётган одамлар эл бойлигини шамолга совураётганликларини билармиканлар?! Билмасалар тушунтириб қўйиш зарур.

Юртимизда тўй-томошалар кўпаяверсин. Аммо улар рисолада, ҳаммага маъқул формада ўтказилсин.

С. МАҲКАМОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

2, 3, 9, 14 ЯНВАРЬ КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Н. ГОГОЛЬ асари А. ҚАҲҲОР таржимаси

„УЙЛАНИШ"

2 пардали ғаройиб ҳодиса

Саҳналаштирувчи режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист В. С. ИОГЕЛЬСЕН.
Режиссёр ассистенти — Н. ОЛИМОВ.
Рассом — Г. БРИМ.
Кийимлар бўйича рассом — Е. ОТТЕНСОН.
Музика раҳбари — С. Г. БАБАЕВА.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

МАРКАЗИЙ „ЮБИЛЕЙ" СПОРТ ЗАЛИДА

1—10 ЯНВАРЬ КУНЛАРИ

МОСКВА МУЗ УСТИДА БАЛЕТИНИНГ ЕТАКЧИ СОЛИСТЛАРИ ИШТИРОКИДА

ЯНГИ ИИЛ АРЧАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тамошалар 10.00, 13.00, 16.00 да бошланади.

БИЛЕТ БАҲОСИ 1 СЎМ 40 ТИИИН.

Билетлар спорт зали кассасида 10.00 дан 19.00 гача сотилади.

Справкалар учун телефон 46-03-12.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ ҲУРМАТЛИ ИСТИҚОМАТЧИЛАРИ!

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1974 йил 28 августда «СССРДА ПАСПОРТ СИСТЕМАСИНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ БЎИИЧА ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА» қабул қилган қарорига биноан.

1976 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН БОШЛАБ

ЯНГИ НАМУНАЛИ ПАСПОРТЛАРНИ АҲОЛИГА БЕРИШ ВА АЛМАШТИРИШ БОШЛАНАДИ

БИРИНЧИ НАВБАТДА ЯНГИ ПАСПОРТНИ ҚУЙИДАГИЛАР ОЛАДИЛАР:

16 ЁШГА ТЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР;
СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ САФИДАН ЗАПАСГА БЎШАТИЛГАН ГРАЖДАНЛАР;
КЎРСАТИЛГАН ҚОНУН ТАРТИБИ БЎИИЧА ФАМИЛИЯСИ, ИСМИ ВА ОТАСИНИНГ НОМИНИ ЎЗГАРТИРГАНЛАР;
ПАСПОРТЛАРИ БЎЛМАГАН, АНА ШУ МАЪМУРИЙ РАЙОН ТЕРРИТОРИЯСИДАН 45 СУТКА МУДДАТ ДАВОМИДА ТАШҚАРИГА ЧИҚИБ КЕТМАЙДИГАН ГРАЖДАНЛАР.

БАРЧА ГРАЖДАНЛАР, ЮҚОРИДА КЎРСАТИЛГАН КАТЕГОРИЯЛАРДАН ТАШҚАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ШАҲАР ВА РАЙОН СОВЕТЛАРИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТЛАРИ АҲОЛИ ПУНКТЛАРИ ТАСДИҚЛАГАН ТАРТИБ БЎИИЧА, БЕЛГИЛАНГАН ГРАФИККА МУВОФИҚ ПАСПОРТЛАР ОЛАДИЛАР ВА АЛМАШТИРАДИЛАР.

ЯНГИ НАМУНАЛИ ПАСПОРТЛАРНИ ОЛИШ УЧУН БИРИНЧИ НАВБАТДА ҚУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАР ТАҚДИМ ҚИЛИНИШИ ЛОЗИМ:

а) туғилганлик тўғрисида гувоҳнома (ёки фақат қишлоқ жойларда яшовчилар учун хўжалик дафтаридан кўчирма);
б) иккита фотосурат, 50х60 мм. ҳажмли;
в) паспорт бериш тўғрисида 1-форма бўйича ариза,

Туғилганлиги тўғрисида гувоҳномаси, ёки хўжалик дафтаридан кўчирмаси бўлмаган гражданларга, туғилганлик тўғрисида акт ёзувларини қайта тиклаш учун доимий яшаш жойлари бўйича ЗАГС органларига мурожаат қилишлари тавсия этилади.

ПАСПОРТ АЛМАШТИРИШДА ТУҒИЛГАНЛИК ТЎҒРИСИДАГИ ГУВОҲНОМА ЎРНИГА ЭСКИ ПАСПОРТ ТОПШИРИЛАДИ.

Юқорида кўрсатилган ҳужжатлар билан бирга қишлоқ жойларда қишлоқ ва поселка советлари, шаҳар жойлари ва район марказларида милиция органларининг паспорт бўлинмалари ва паспорт столлари орқали паспортларни бир йўла прописка қилиш учун шу адресга келганлиги тўғрисидаги 19-форма бўйича адрес варақасини тўлдириш тавсия этилади (12-пункт тўлдирилмасдан қолдирилади).

Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий советларининг, давлат, кооператив ва жамоат ташкилотларининг, уй-жой-қурилиш кооперативларининг уйларида ва ётоқхоналарида истиқомат қилувчи гражданлардан паспортлар олиш ва алмаштириш учун тайёрланган ҳужжатларини паспорт системаси қоидаларига риоя этиш бўйича масъулиятли, ёки паспорт ишларини олиб борувчи шахсларга топширилади.

Хусусий уйларда истиқомат қилувчи гражданлар паспортлар олиш ва уларни алмаштириш учун ҳужжатларини ички ишлар бўлимларининг паспорт бўлинмалари ва столларига топширадилар.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ШАҲАРЛАРИ ВА РАЙОНЛАРИ АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ БЎИИЧА КОМБИНАТЛАРИНИНГ БАРЧА ФОТОУСТАХОНАЛАРИ ЯНГИ НАМУНАВИЙ ПАСПОРТЛАР УЧУН ФОТОСУРАТЛАРНИ ТАЙЁРЛАБ БЕРИШГА БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛМОҚДА.

Тошкент область ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг паспорт бўлими.

КИНО

Беш кеча-ю, беш кундуз — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Виннету — Инчу-Чун ўғли — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Юз лей — «ЧАЙКА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Майор Хубаль — «НУКУС», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Қишнинг сўнгги куни — (тоқ соатларда), Қўшиқ мисоли (жуфт соатларда): — «ҚОЗОҒИСТОН».

Боқуда шамол эсмоқда — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Гусар балладаси — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қимматли бола — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
(«ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)
Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.

Р—01968. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26
Индекс 64634. Б.3783.